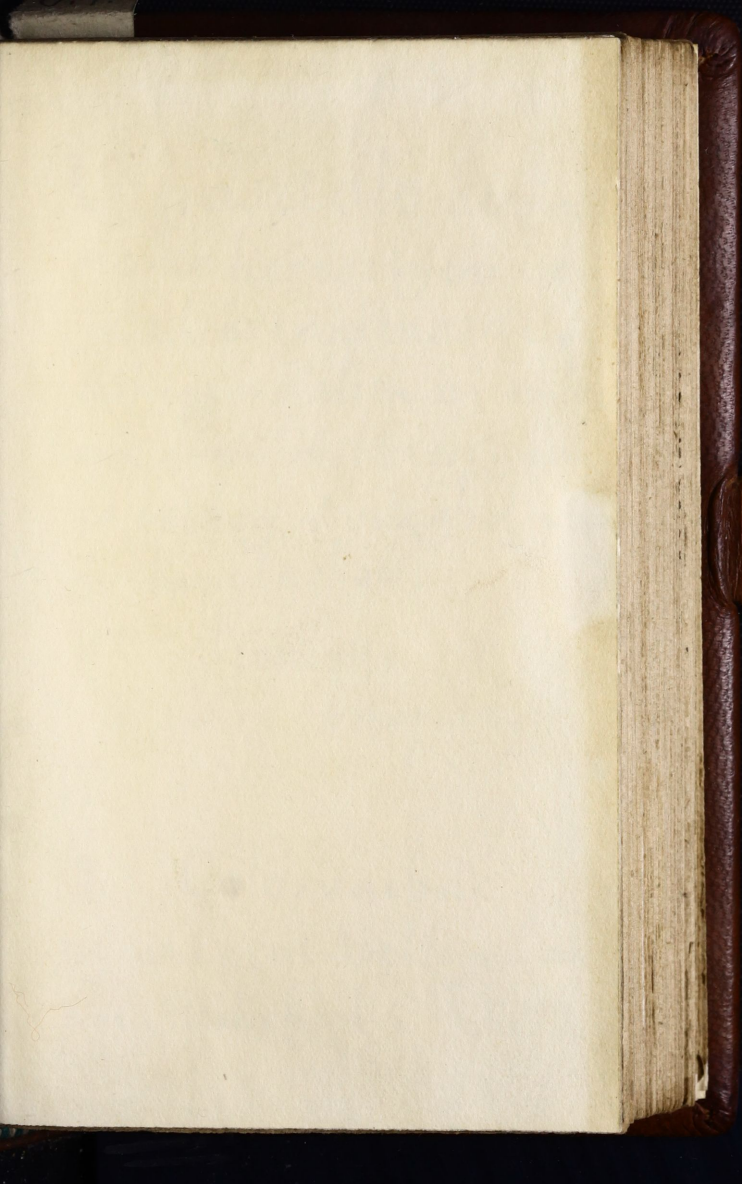

RMI. 07.

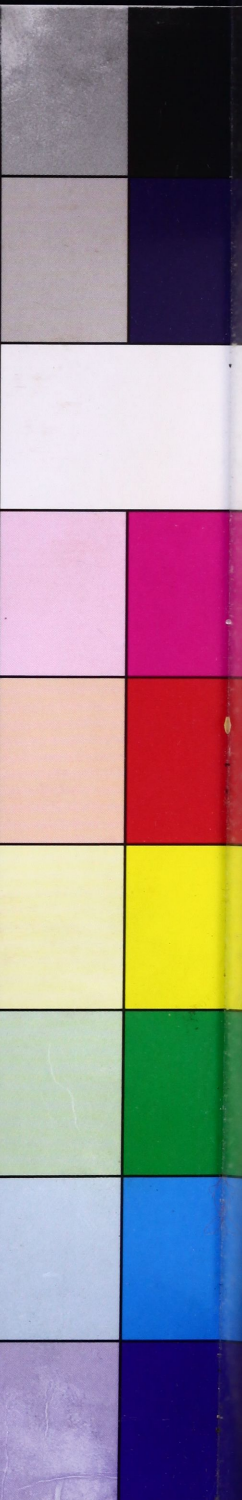

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN Color Control Patches © The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black

Üigasztalo könyu
etske keresztyni in-
tesel es tanitassal,
mikeppen kelien ar embe-
nec készülni keresztyni
es boldog e' vilagbol va-
lo kimulashoz.

Szerzette
Heltaj Gaspar.

Colozsaba
nyomtatot Heltaj Gas-
par Mühelyebe. 1553.

Üigasztalo könyu
etske keresztyni in-
tesel es tanitással,
mikeppen Keli en ar emba
nec készülni keresztyni
es boldog e' vilagbol va-
lo kimulashoz.

Szerzette
Heltaj Gaspar.

Colozvaba
nyomtatot Heltaj Gas
par Mühelyebe. 1553.

Handwritten notes in Latin script, including the words "Cum", "in", "vobis", "et", "omnibus", "sanctis", "et", "omnibus", "sanctis", "et", "omnibus", "sanctis".

remre es nyugodalmába. Igy szól
sönt Pál is: vagy élünc, vagy ha-
lúc: az W rè vadgyüc. Rom. 14.

Mert à Christus Iesus à mi fõünc,
ai kedig az õ testénc tagai va-
gyunc, Ephes. 5: A mi fõünc ke-
dig halottaiból feltámadot, es ne-
gyuen nap múlva mennyekbe
felment, es ül az õ sönt atyánac
ióban, es meg nyitotta minék-
künc à mennyorságnac kapuiát,
es balás oltoua löt minékünc, mi
képen õ maga mődgya, Ioan. 14:
Az én atyámnac hazába fõc la-
kohelyeç vadnac: En elmegyec,
hogy tünęktec helyt készütséc.

Ez à keresztyének nec kimõdha-
tattlan nagy vigalstala fõc: mely

D 3 vigas-

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

vigasztalás semmi fele népec kö-
zet soholt è béles világon nin-
chen. hogy mi est nyiluan tud-
gyuc, hogy noha à mi tesünc
meg rothad à földbe, es földè le-
ssen, vgyan azzonnà, à melyből
vétettet es terömtöttet, hogy a-
zért az örec élettre ismet feltá-
mad: es hogy à mi mennyei at-
tyánkac örságába felvitöttet,
à mi W. ünc Iesus Christus mel-
lè, es à bent Lelkec es Angyaloc
mellè, öreckè valo vigasságba es
örembe. Erról bizonyosloc va-
gyunc mi keresstyénec, miuel ho-
gy tudgyuc, hogy à mi föiünc, az
WR Christus Iesus, halottaiból
feltámadot, mennyekben ment,
es ül az

*En istenem; agra bódorh
kimulast Erilagból,*

es ül az atya WR Istenec Iób-
ián. 2

Minękunc ezokaért keresz-
tyéneknéc meg kel forditanunc
è vac es viszáfordult világnac
verseit: Mert ha ő est mondgya,
hogy bánkodic, miért hogy hal-
ni kel, es nem tud houa menni:
Mi ez ellen így serezzúc à mi
verseinket.

Vig vagyó. 22

Vig vagyó es nem somerkodom,
Halnom kel est igen jól tudom
De miuel tudom houa megyec,
Ezért vébec igen jó kedued.

Az WR Isten minden egyéb
lelkes álatokat így terömtet, ho-
gy elő méuén ortzáiockal à föld
D 4. höz for-

MLACADEMIA
KÖNYVTÁRA

höz fordúltanac, es à földet né-
zic: Mert à földből vétöttec, es ís-
met földè lesñec, es à földbe meg
maradnac, es soha abból fel nem
támadnac: De az ébert más mó-
don terömtötte, tudni illic, hogy
fen viselye főiét nagy dúchöség-
gel. Ez által kedig aszt akarta à
felséges WR Isté meg ielenteni,
hogy noha az éber földből teröm-
tue vagon, es ísmet földè lesñen:
azért vgyán ísmet feltámad, es
oda fel ménybe vitettöttic, à hól
à terömtè, az ő sñent Angyalual
egyetembe, lakozic.

A nap, à hód, es mind à chil-
lagoc az ő dúchöséges fenesé-
göckel mind aszt ielöntic es pre-
dicályac

*Rem. D. ...
m. yu.*

3
dicályác, hogy à mi sšomeinket
ššuuunkel egyetembe felemelyúc
mennyecke, es arról emleköz-
zunc, hogy nem à föld, hanem à
menny à mi hazanc. hogy az
Istennec ššép házaba valóc va-
gyunc, mely házba oly igen ššép
ablakoc es világos ššönetnekec
vadnac.

197

Ezokaért valaményéšer meg
tekintet à mennyet, à napot, à
hódot à chillagockal egyetembe,
emleközze meg az WR Iesus
Christusnac mennybe meneti-
ól, es est mondgyad temagad-
ban: E föld, à mellyen én mošt
iároc, mellyen lakozom, melybe
mayd eltemettöttic az én Tef-

D 3 tem 2c,

M. H. ...

tem 2c, nem az én hazzám, sem
az én igaz lakohelyem: hanem si
ralmúknac völgye, es budofsá-
funknac helye, mellybe vettett-
tűnc à mi bűneinknec nagy völ-
taért 2c. De miért hogy à Chris-
tus Iesus à kereszfán meg hólt, es
à mi bűneinkért eleget töt: es az
ő hallotaiból valo feltámadásá-
ual az Igaságot es az életet meg
hošta: es mennybe menetelével
à mi hazzánknac, à mennyek-
nec vtát, meg késitötte, es annac
kapuiát meg nyitotta: ninchen
immár semmi felelműnc: Mert à
menny műnc: Ezokaért immár
nem à földieket kel keresnűnc,
hanem à mennyieket, à hól à mi

Wranc

Martinus Szekely.

4
WRunc Christus Iesus vagyon,
az atya Istenec Ióbián: Mert à
mi életünkneç gyakorlássa men-
nyekben vagyon, honnét is à mi
meg szabadítónkat, à mi WRunc
Christus Iesust váryiuc: ki à mi
gyarlo testünket meg dűchõiti,
hogy hasonlatos leszen az õ meg
dűchõült testéhez, Colos. 3.
Philipp. 3.

HOGY HA

LALNVNKNAC IDEI-

én nem kel sçorgalmatos-

soknac lennűnc à mi kif-

det es neueletlen gyer-

metskeinkrõl felle-

seginkrõl 2c.

Gya-

Szekely Marton könyveskeje
E

Gyakorta leszen ez, hogy à ké-
sértetbe, es halálnac ideien az em-
ber nagy bánatba es lelki sômo-
ruságba effic fellesége, auagy az
ô kisdet gyermetskéç miat. E-
nagy bánat ellen ez à hív v es ió
tanách.

Vifeld gondot felleségedre es
gyermekidre míg ez életben es
ió egészségbe vagy. Erre igyeköz-
zél, hogy az WR Istenec félel-
mében, à hitben, es à keresztyéni
sberetedben felneuelyed ôket: es
hogy à keresztyéni tudománac
részeit à Catekhismusból meg ta-
núlyác. Ha alkolmatosoc à tanu-
lásra, ad à scolába ôket, had ta-
núlyanac à bölch es sükéséges tu-
domány-

dományokat, hogy iöuen dõre à
keressty énség nec szolgálhassanac
tanitással, predicálással, à templõ
ba: Kõuül kedig à scolákba, à
tanáchházokba zc.

Ha kedig arra nem alkalma-
tosoc, tehát ad valami tisteféséges
mivvre õket, hogy munkálkod-
gyanac es ne hiuolkodgyanac,
hogy gonos erkõlchet ne vegye
nec magoknac: hogy tobzodás-
ra es lakásra ne adgyac magokat,
hogy à miat végre oruoc auagy
toluaioc ne legyenec: hanem ho-
gy minnyáian, az õ rendec se-
rènt, iám boroknac szolgáljanac.
Ha erre ideien gondot vissels, i-
gy halhatz az vtán vig sűuel es

Isten jövedelmében somoru-

szomorúságnélkül. Mert a te gyermek
mekidnec kegyelmes Isten szer-
zöttél, es annac hídgyod őket
Testamentomba. Hanem igen
foc marhát is hatz nekic: az Iste-
be ió es halhattatlan örekségec
vagyon. Mert az egész világnac
kénchei elmulandóc: de az WR
Istenbe valo bizodalom, a tisztel-
séges tudományoc, es a jámbor
es ártatlan élet öreckè meg ma-
rad.

A vén Tobias így szól az iffiu
Tobiásnac: Tob. 4: Ne légy szor-
galmatos, vgy mond, es semit ne
fely, én édes fiam. Vgy vagyon:
szegényec vagyunc. De igen gaz-
dagoc leszbunc, ha felyuc az Istét,
ha tauos-

Handwritten marginal note:
Tobias 4. 4. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

6
ha táuoſtattyuc à bünt, es ha iót
cheleköſünc.

Ezokaért eſt kel gondolni à
meg halo keresetyénc: Im be
tec vagyoc, meg is haloc: Hátra
kel hadnom felleségemet, es az
én ſeretö kis gyermetskeimet:
mit tehetec neki. Az én édes Iſ-
tennem nec ez az akarattya: Le-
gyen így: Nem gondoloc kedig
erröl, houa leſnec ſegényec: Me-
rt iól tudom es meg tanultam
az Iſtennec igéiéböl, hogy az Iſ-
ten önen maga az özüegyeknec
es áruáknac attya: ſent ö, bölch,
gondviſſelö, kazdag, es minden
elege vagyon: El élteti ezokaért
öket, eltáplálya, es nagy ſorgal-
matof-

matossággal meg óltalmazza őket: Exod. 22. Pſal. 37.

Igy ſól ſzent Páſis, Philipp. 3. Egyet mondoc, vgy mond: Elfelejttem azzokat, kic hátra vadnac, es azokra erökedem, kic eslöttem vadnac, es ſietec az elöttöt feltöt tzélyhöz, à iutalomhoz melyet elönkbe teſen, az Iſten nec, à Chriſtus Ieſus által való, mennyei hiuatalom.

SS

A MÁSIK BODOGSÁGOS HALÁL

HOZ VALÓ KÉSZÜLÉSÉRŐL.

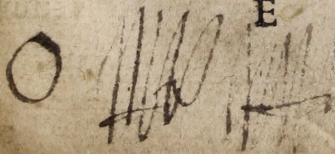
A másik bodogságos halálhoz való készülés ez, hogy az Isten tenérről

[Handwritten scribbles and signatures at the bottom of the page]

tenért, es az ő szent akarattyaért
 elbuchuzzal mind ez egész világ-
 nac, es mind a benne valo teröm-
 tet alatoknac szeretetitol, es az-
 zoknac ellene mondgy: Es hogy
 ennekutanna mindének nec sor-
 galmatoságiról elszakadgy: ő-
 remmel es jókeduel engedgy a
 te mennyei attyádnac akaratyá-
 nac, es készűly az vtra, hogy az ő-
 nec élet nec kapuián bemény, a te
 felséges teremthöz, es szerel-
 mes attyádhoz. Mert a ki è ka-
 pun be akar menni, annac le kel-
 vetni minden è világi, es è világi
 kkról valo sorgalmatos gondo-
 atinac köttölékit, es őremest el-
 tel buchuzni minden terömtet
 alatoknac szeretitöl.

E Elst ez

Eſt ez elbúchúzáſt támaſſa e-
lönkbe à mi hitűnc, melyel meg
eskűttűnc az Iſtennec à kereſt-
ségbe, hűllot elbúchűſtunc es el-
ſakattunc az ōrdegtől: es ellene
mondottunc, mind az ōrdegnec
mind è Világnac, s mind tulay-
don teſtűnk nec, es minden te-
rűmtet álatoknac gonofű kűuán-
ságánac.

Iſmet, à ſent Iób mondáſſa,
hollot az ō kűnyuénec elſű réſű-
ben eſt mondgya: Mezitelen iűt-
tem az annyámnac mēhēbűl: Me-
zitelen is elmegyec innēt.

Iſmet à ſent Pál mondáſſa, 1:
Timoth. 6: Semmit nem hoſű-
tunc, vgy mond, è világra, nyil-
uán valo dolog ezokaért, hogy
ſemmit

8.
semmit nem visűnc ki innét: Mi-
kor kedig étűnc ittűnc es ruhá-
zatiűnc vagyon: meg elégöd-
gyűnc aual.

E mondásokat életűnk nec
minden ideiebe meg tanűlyuc,
es sűűűnkbe forgassuc, kiualtké-
pen az idűbe, mikor az óra el-
közjelget, hogy è vesűet világból
kiműlnunc kel.

Touabba ezis à mi nagy vi-
gastalásűnc, hogy noha à men-
nyorsűaghöz valo kapu igen sűo-
ros, es az út igen kesken, hogy
mind ez által igen rűuid es nem
hosűű: es így lesűen ez è dolog,
mint Christus Wrunc mondgya
à neheshűkes asűonyálatról, Ioã. 16:
Mikor à neheshűkes asűonyálat-

E 2 nac ideie

nac időie eliút, akkor somorus
mert eliót az ő oráia: Mikor ke-
dig sűlte à gyermeket, nem em-
lekőzzic à rettegefről, az őrem-
ért, hogy az ember è világra sű-
letöt. Igy kel minékünkis gon-
dolnunc, hogy è nyaualyás kes-
ferűséges es boros élet vtán, vi-
gasságos es őruendötes élet kö-
uetkőzic, tudni illic, az őreckè
valo élet. Ez vtban kedig, es è vi-
lágból valo kimulásban ál min-
den dolgunc: It vagy nyeryiúc,
vagy vesűtyiúc. A ki it nyer: őrec-
kè valo dolgot nyer: A ki vesűt:
iaz annac mind őrecken őreckè.

MIBE ALYON E VI-
lágtól valo elbűchúzás.

Ez elöt

9
Ez elõt keues besédel sóltunc
è világtól valo elbuchuzáfról: De
à súkség kéuannya, hogy böue-
ben egy keuessé sólyonc vgyan
ezen dologról: Wed esedbe ezo-
kaért: E világtól valo elbuchúzás
föképen két dologban ál.

1. Előser: hogy marhádat, Io-
ságodat, adótságodat, es min-
den egyéb dolgaidat vgy rende-
lyed, hogy haláloed vtán à te gyer-
mekid es à te rokonságid kö-
zet semmi ősbueuesítés auagy e-
gyéb valami perpatuar netámad
gyon.

2. Masodser, hogy azokat, ki-
ket meg bántottál, es kik nec vé-
töttel, meg engesztelyed, es hogy
vétkeid nec bochánattyát kéryi-

E 3 ed tölcc:

ed tőlec: visőtac, hogy teis mind
azoknac bočas, az WR Isten-
ert, à kic tégedet meg bántotta-
nac, es kic ellened vétködőtec:
Mert eső parancholya, es eső ké-
uánya az Isten.

Igy sőol à mi Wrunc Christus
Iesus, Matth. 6: Meg bochásfatos
es meg bochátattie tőnőktec.
Mert ha meg bocháttyátoc az
embereknac az ő vétködőket: à tő
mennyei atyátok is meg bochát
tőnőktec. Ha kedig az emberek-
nac nem bochátandgyátoc az ő
vétködőket: à tő mennyei attyátoc
sem bochátya tőnőktek is à tő vét
keítőket. Ha kedig à mi mēnyei
attyanc nem bochátandgya à mi
vétkein-

10
vétkeinket: semmiképen nem id-
uezülhetünk.

Ísmet így szól az Isten fia, à mi
Wrunc Christus Iesus, Mar. 11:
Mikor aluán imágkosztoc, meg
bochássatoc, ha valami haragtoc
valakire vagyon: hogy à tú men-
nyei atyátoc nektek is meg bo-
chássa à tú vékeiteket.

Ísmet, Matth. 5: Mikor à te a-
iándékokat, vgy mód, az óltárra
viszed, es ot meg emleközel, ho-
gy à te atyádfianac valamiè
vayon te ellened: hat ot az óltár
elöt à te aiándokodat, es menny-
el előser, es békélyel meg à te at-
tyadfiával: az vtán idy el, es vid-
fel à te aiándékokat.

Ísmet, Colos. 3: vgy mond

E 4 sient

ſzent Pál: Tűryietec egymással:
meg is bocháſſatoc egyitec à má
ſtoknac , ha valamellyeteknec
más ellen panaſolkodáſa vagyõ
Miképen Chriſtus meg bochá-
tot tűnēktec, azonképen tũ is.

Igy tanit minket Chriſtus **W**
runk is imádkozni à miatyánk-
ba: Bocháſd meg, vgy mond, à mi
vétkeinket , miképen mi is meg
bochátunc ellenũnc vétetõknec.

Mikor immár ez mind meg
lõt, akkor mindgyaráſt tellyes ſű
ueddel fordúly az Iſtenhõz: es
ne tekénts iſmet hátra è Sodo-
mára es Gomorára, mint à Loth
felleſége műuelè: es mint az Izra-
el fiai műuelénec, kic hátra nézè-
nec Egiptusba: es had hátra min
deneket:

deneket: mert semmit nem vi-
hetz veled: es chac könnyen, min-
deneket lerakuán, indúly à te ha-
zádhoz való vtán. Mert ha s̄inte
űressen es meztelen oda iutz,
nem vallas̄ semmi kárt: hanem
s̄áz anni iót, mondom s̄áz ezer
annit véss̄ ot ezekért, à kiket it è
világon ió keduel, à te Istened-
nec parancholattyából, hátra hat-
tál: mint az Isten fia as̄t meg igír-
te, Matth. 19: es̄t monduán: Va-
laki el hagyangya, az én neuem-
ért, auagy házát, auagy attyafia-
it, auagy hugait, auagy attyát a-
uagy annyát, auagy feleségét, a-
uagy magzatit, auagy mezőjét,
s̄áz annit véssen helyébe, es őrec
életnec őrekesse les̄sen.

E 5 A ki

A kic kedig eképen, auagy è
módon meg nem halnac, mint à
tettetes es képmutato auagy ne
ues keresztyénec, kic sűueckel
még è világiakban fűgnec: kic
nehez keduel, es sòmoru auagy
mayd fél kętségben eset sűuel ki
múlnac, azzoc it eluestic mind è
világon valo marháiokat es kaz-
dagságokat: à más világon is el-
uestic à mennyei iókat es drága
látos kéncheket. It eluestic è vi-
lági életet: amot kedig talályác à
rettenetes es őreckè valo halálat:
Iay, Iay sű-gényeknec.

Ezokaért à keresztyéneknec,
életeknec minden ideie által, esst
kel tanulnioc, miképen minden
terömtet álatoknac meg halya-
nac, es

12
nac, es azokról elszakadgyanac,
hogy az ő édes töremtőiektől el
ne szakasszác őket.

Nehez vgyan est műuelni, ho-
gy az ember kihánnya vessé min-
den terömtet álatoknac szerete-
tit es gyönyörűségét az ő sűue-
ből, es chac tistán az Istenbe ny-
ugodgyéc, es ő tőle figien: De
nóha nehez, azért vgyan meg-
kel lenni, hogy az ember nec min-
den terömtet álatoktól elkel bu-
chúzni, es azokat el kel hadni:
Iob ezokaért, hogy az Isten aka-
rattyánac engedgyen, es ió aka-
radból, es engedelmes sűuel in-
nét kimennyen, hogy nem mint
nehez kedüel, es kesserő sűuel.

Vgy vagyon: Nehez az emberi
természet-

természetnek ez, es vgy mint lehetettlen: De mikor à keresztyén ember igaz es erős hittel à hitnek ágait meg ragadgya, tudni illic, à Bűnec Bochanattyáról, à Testnek feltámadásáról, es az ōrec élettről: es azokat szinettlen az ō szűvébe forgattya: így nem lehetettlen az vtán ~~önéki~~. Mert bizonyos abba, hogy az WR Iesus Chriftus ezért meg hólt à keresztfán, eltemetöttet, es harmadnap halotaiból feltámadot, hogy minket meg szabaditana az ōrec Haláltól, hogy mi is azzon képen halotaiból feltámadnánk, es mennyekben mennuén, őrecké ō vele élyünk. Vgyan ezen okáért neuezé az szent irás à mi Halálunkat

13
lálunkat álmnac, nem halálnac,
mint ennekvtánna meg halyuc.

A H A R M A =
D I C B O D O G S A -
gos Halálhoz valo
Késülésről.

A harmadic Bodogságos halálhoz valo késülés, ez: hogy a kereszttyén ember magánac az ő süüébe gyüytfen egy nyihány vigasztalo capitulomot, es egy nyihány kiuáltképen valo vigasztalo mondásokot, a sñent irásból, mind az ó, s' mind az vy testamentomból, kikkel magát meg erősíthesse, es magát vigasztalhassa mindenféle késértetec ellé.

E fçle

E fele vigasztalo mondásokal
mindenha kési legyen a keresz-
tyén ember, es süuebe hordoz-
za, mint a ió löuö sinettlen nála
hordozza a tegezbe az ő nyilait.

AZ ELSŐ VI- GASZTALAS, HOGY a Választotaknac es hivv ke- resztyéneknek az őrec Ha- lál meg győzetettöt a Christus Iesusnac általa.

Ez kimondhatatlan nagy vi-
gasztalás azoknac, kic az Iſ-
tennek akarattyából immár ki-
mulandóc è világból: tudni illic,
hogy a mi Wrunc Christus Iesus
meg győste a halált, hogy a bünt
elűdte,

eluõtte, es az õ keresztyéninec az
 õrec életet meg nyerte: Es hogy à
 miw keresztyénec az WR Isten e-
 lõt igazac, à Christus Iesusnac ál-
 tala, chac az WR Istenec kegyel-
 meségébõl es irgalmasságából.
 Mert tisztán chac ezért iõt men-
 nyekbõl à meg igirt mag, az Is-
 ten fia, es tisztán chac ezért lõt
 emberrè, hogy az õ kénssenuc-
 désse, halála es feltámadása által,
 meg szabaditana minket az õrec
 halaltól, es minden mi adossá-
 ginkat meg fizetnéie: Mint s̄ent
 Pál, heb. 9. s̄ól, es̄t mōduán: Chri-
 stus Iesus etzer meg ielõnt, az õ-
 nen áldozattya által, hogy à bűn-
 nec véget tenne.

Ismet. 1. Pet. 3: Christus etzer
 vgy

vgy mond, senuedet à mi bűne-
inkért, az Igaz à Hamissakért,
hogy Istenec meg aldozna
minket.

Ismet 1. Ioan. 1. Az Isten fia-
nac, à mi W runc Christus Iesus-
nac, vére meg tisztít minket min-
den bűneinkből.

Ismet. heb. 2: Minekutanna, v-
gy mond, à gyermekóc testből
es vérből valóc, ő egyenlő képen
meg részesült velec, hogy a halál
nac általa eluenne à hatalmat an-
nac, à lincl à halálnac hatalma
vagyon, az az, az ördegnec: Es
hogy meg szabaditanáia azokat,
kiknec tellyes életekben, à halál-
nac rettegeffe miat, rabboknac
kelletec lenni. Ssep mondas ez.

Ebbe

Ebbe ielēti ſent Pál, hogy à Chr
 ſtus Ieſus minket meg ſabadítot
 mind à büntől, s' mind à bűnec
 kárhoſtatásától, hogy innétto
 ua minékűnc à bűn nem árthat:
 De nem ſabadítot chac à büntől,
 hanem az Iſtennec átkától, az ör
 degtől, à Pokoltól: Es viſontac
 meg kereste minékűnc az Adam
 által elueſet Igáſságot, es meg
 békéltöttet az attya Iſtennel, es
 az örec életnecc ſabadofiuatöt,
 kic ez elöt az ördegnecc eluetet
 rabiai vóltunc.

E módon à pokolnac feneké
 re taſítot vala à bűn, es belepet
 vala tellyeségel à bűnec ſoka
 ſága, es vgy mint eltemetöt vala:
 De az attya Iſten, az ő nagy ke

Mindenek ^F gyelmef
 mase ujulnak
 musakus mayra

gyelmességéből es iouóltából
rackta mind őket à ő szerelmes
sant fiának válára: Es ez az ő sēt
fia, à mi Wrunc Christus Iesus,
minden bűneinkert eleget thót,
es mind azokból, mind à halál-
ból, s' mind à pokolból meg sba-
baditor: Es szeresttet minckunc
Bölcseségül, Igaságul, Ssentsé-
gül es váltságul, mint sēt Pál
mondgya, i. Corinth. 1.

Ismet. i. Corinth. 15: A halál,
vgy mond sēt Pál, elnyelettet à
győzedelemtől: Az az: A halál
meg győzetettót, es eluétöttett
minden ő hatalma: Az élet ke-
dig győzedelmet véuén est mód-
gya: Hól vagy halál? Hól à te fu-
lakod? Pokol, Hól à te győzedel

Pokol Hol a te győzedel?

meq
meq meq

I

med? Hála legyen az Istennek, ki
à győzedelmet adta, à mi W runc
Christus Iesusnac általa.

Bizonyos ezokaért à keresz-
tyén ember ebbe, hogy à miké-
pen à halálnac semmi hatalma
nem vólt à Christus Iesufon, hó-
gy aképen ő rayta fintsen. Mert
az ő W Ra, à Christus Iesus, el-
uótte à bünt, es yisssa hosta az
Adám által eluebet Igafságot:
Meg foytotta à Halált: es az ő-
rec élettel meg aiándékofta à ke-
resztyén embert.

aiándékofta a kereszty

A MASIO MI-
GASZTALAS. HOGY
ha à Hiueo meghalnakis: hogy
azért vgyan élne.

mint ho
V

... F 2 A hi-
... Leg...
...

A hiueknec es Igazaknac na
gy vigasztalásoc vagyon, még ez
életben is: noha à testi halál alatt
vadnac: es noha è világi emberec
eszt tudgyác, hogy mindenestől
fogua az Istentől elhagyattattac
es vgy tarttyác őket, mint à meg
ölé baránnokat, mint s̄ent Pál
is szól: Rom. 8.

Igy szól, 1: Corinth. 4. is: Az Is-
ten leg aláb valóc gyanánt, vgy
mond, oda helylyhesztettöt min-
ket, mint à halálra valókat: Mert
ez egész világnac chodaiáua löt-
tunc.

Ísmet, 2: Corinth. 4: eszt mond-
gya: Mindenféle nymoruságunc
vagyon: De nem retténunc: Igen
s̄orongatattunc: De kétségbe
nem es-

17
nem esünk: Habörgattatunc: De
nem hadgyatattunc el: Lenyo-
motattunc: de el nem vesünk: Es
mindenha à Christus Iesusnac
halálát à mi testünkben körül vis
felyűc: hogy az WR Iesusnac éle-
teis à mi testünkben jelentéséc.
Mert mi, kic élünk, mindenkorõ
halálra adatattunc, à Iesusért, ho-
gy à mi hallando testünkbe à Ie-
sus életeis meg jelentéséc.

Eképen nagy bizodalomba
vadnac à hív keresztyénec: es
miért hogy à Christus Iesusban
hisz nec, oly bátor sűuet ves nec,
hogy még à halálnac közepõtte
nem es nec kétségbe: Mert ebbe
bizonyosoc, hogy à halálnac ál-
tala az életre men nec. Bátorság-

F 3 gal háy-

gal hiyác az Istent segítségül, es engedelmes sűuel senuedic az Istennec kezét, váruán az WR Istennec irgalmatságát es kegyelmességét.

Touába è bizodalom is náloc vagon, hogy az ő haláloc dragalatos az WR Isten elöt, az Isten fiaért, à Christus Iesusért: Es hogy ő általa, tudni illic, az ő halálnac általa, az őrec halál eluétöttettet: mint s̄ent Pál módgya, 1: Corinth. 15: A halál elnyelettet à győzedelembe.

A keres̄tyénec ezokaért, kic à halállal kőrnűl vétöttec, es kic à halálnac rettegésűel s̄orongatnac: mikor az WR Istennec Igéiét erős hittel, es lelki bizodalommal fog-

18
mal fogiác, es keményen ahoz
tartoznac, azzoc meg nem szé-
gyenül nec, el sem ves nec: Mert
az Isten nec üdieséges es hatal-
mas Igéie meg tarttya es meg ól-
talmazza őket: es vgyan à Halal-
nac közepötte érezic az életet.
Mert à keresztyének nec dolga,
chodálatos dolog. Mikor min-
den ember őket itili, hogy meg
hálnac: akkor él nec őc. Mert à ha-
lálba vagyon az ő élet ec. Az ő
élet ec kedig nem è vilagi élet, me-
ly rakua bűn etlen mindenféle
bántásokkal: hanem Isten be valo
élet, tellyes lelki örömel es vigaf-
sággal: es nem idéserént valo,
hanem öröckè valpuat.

F 4 Igy

Igy szól az Isteni Bölcheség:
Sapien. 5: Az Igazzac öröcké
élnec.

Igy szól szent Pál is, 2: Co-
rinth. 6: olyanoc vagyunc, mint
a kic meg hálnac: De imè élunc.

Igy szól Christus Wrunk is,
Joan. 16: En bennen Békefségtec
leszen: De è világba szorongotás-
toc: Ne félyetec: Meg gyöbtem
è Világot, az az, az ördegnec or-
szágát.

Ísmet így szól az Isteni bölche
ség, Sap. 3: Az Igazaknac lelkec,
vgy mond, Isten kezébe vadnac,
es nem éri azzokat semmi kény.
A balgatoc elöt vgy tetzic hogy
meg hálnac, es az ő végec nyo-
moruságnac itiltetic, es az ő ki-
mulásoc

19
mulásoc veszedelemnec: De őc
békeességbe vadnac. Es noha az
emberec előtt soc nyaualyát ssend
uednec: de mind az által bizo-
nyos reménségec vagyon, hogy
soha meg nem hálnac. Egy ke-
ues ideig nyomorgatnac: de
soc jó adatic őnekic. Mert az Isté
meg késérgeti őket, es vgy talá-
lya őket, hogy méltóc ő hozzáia.
Mert próbálya őket mint az ara-
nyat à kohba: es kedueli őket
mint à tellyes áldozatot. Az idő-
be, mikor meg keresendi ezeket
az Isten, fénlenc őc, es elő men-
nec mint à láng. 2c,

Ísmet Isaię. 16: A te Halotid
élnec: es Testekbe feltámadnac.
Serkennyetec fel, es őruendezze-

F 5 tcc, tú,

téc, tû, kic à földbe fekeſtec: Mert
à te harmatot zöld mezőnec har
m tya.

Iſmet Ioan. 5: vgy mód à Chri
ſtus Ieſus. Bizony bizony mon
dom tûnēktec: Valaki az én Igé
met halgattya, es hiſen annac, à
ki engemet bochátot, annac őrec
élete vagyon, es kárhozatra nem
megyen: hanem à halálból immá
ran az életre által ment.

Ioan. 11
Iſmet Ioan. 11, eſt mondgya
Christus Wrunc: En vagyoc à
feltámadás es az élet A ki én bé
nem hiſen, él, noha meghal is. Es
à ki él, es hiſen én bennem, ſoha
meg nem hal.

Iſmet Pſal. 68: Keresétec az
Iſtent, hogy élyen à tû Lelketec.

Iſmet

20

Ismet Isaię, 55: Haychátoc fű-
leiteket, vgy mond, es időytec én
hozzám, hogy élyen à tũ lel-
ketec.

Ezeket è módáfokat, es mind
efféléket esűnkbe kel vennűnc,
es sűuűnkbe mint egy tárházba
beraknunc, hogy azockal magű-
kat vigasztalhasűuc à mi halálunk
nac, es kűlemb kűlemb késérte-
tek nec ideiέν. Ha sűuűnc szerént
hisűűc ezeket az WR Isténec mó-
dáfít, lehetetlen dolog, hogy à
halálba eluesűnénc, hanem őrec é-
let nec örökessű maradunc. Mert
à kic è hitbe kiműlnac è világból
nem halnac azoc meg: hanem el-
alofűnac: Ezokaért az WR Isten-
nec sűent irásűa is, nem neuczi a-
zoka

zokat meg hóltaknac: hanem est
is tési mellé, hogy az Istenec ha
loti: Mert az Isten behalnac meg,
es à halálból ismet feltamadnac:
mint Daniel meg mondgya: Da
niel. 12.

A HARMADIC VIGASZTALAS.

Hogy az Istenfélő es hiw ke-
reštýének nec Halála nem
halál, hané elaluuás legyé.

A mi Wrunc Christus Iesus
őnenmaga neuezi à hiw kerešt-
tyének nec halálát elaluuásnac,
Ioã. 11: A mi attyánk fia Lázár,
vgy mód, nem hólt meg, hanem
alobic. Ez drágalátos mondás.

Yoness alper Igy szól
vadi evarez ego sum
egor...

21

Igy szól szent Pál is à hivv keresztényekről, kic è világból kimúltanac, 1: Tessal. 4: Nem akarom, hogy tudatlanoc legyetec az elaluttac felől, hogy ne somorkodgyatoc, miképen az egyebec, kik nec reménségec ninchen. Mert ha hiszszúc, hogy Iesus meg hólt es feltámadot: azonképen az. Isten is azokat, kic Iesusba elaluttanac, ő vele elő hozza. Latodè, hogy szent Pál à hivv keresztényeknek nec è világból valo kimúlását nem halálnac, hanem elaluuásnac neuezzi.

Igy szól à szent irás, à szent István Martir felől, mik or meg köuestéc vólna: Es, vgy mód, elaluuéc. Ennekokaért meg hálnac vgyan à

gyan à keresztyénecc az emberi
okofságnac itéleti szerént: de az à
hálal nem egyéb, hanem chac á-
lom. Mert valamennyen à Chri-
stus Iesusba valo hitbe meg hal-
nac, azzoc minnyáian õ benne
alofsnac es nyugofsnac, es az v-
tölso napon halottaiból feltá-
maszta õket.

Igy szól s̄ent Dauid, Pfal. 3: En
lefeksem es elalofom, es felszer-
kenec: Mert az WR óltalmaz
engemet. Ez elaluuás à prophe-
táknál semminem egyéb, hanem
à testi halál: à mint à s̄ent Patri-
árkhákról is meg vagyon írva,
tudni illic Adámról es à többi-
ről, à Mofesnec első könyuébe,
Dormiuit Adam, Abraham 2c,
cum

cum Patribus suis 2c Es Adam
elaluéc: 2c,

Ismet Pſal. 4: En fekszem, vgy
mōd ſzent Dauid, es nagy békeſ-
ségbe aloſom: Mert Wram c'iac
te ſegéteſ engemet, hogy bátor-
ságba lakiam.

Ismet pſal. 16: Az WR min-
denkoron az én ſőmeim előt va-
gyon: mert iob kezem felől va-
gyon: ezokaért elnem tántoro-
ſom: Es ezért őruendez az én
ſűuem, es vigad az én nyelvem:
főt az én teſtem is bátorsággal
nyugſic.

Talám te eſt mondog enne-
kem: Hogy hogy vagyon ez?
Nem ertziè à keresſtyén à ha-
lált? Auagy nem halè? Nám iól
láttyuc,

láttyuc, hogy mind à patriár-
khaç, mind à prophétác, s' mind
az Apastaloc meg holtanac 2c.

Felelet. Hogy à keresýyénekis
è világból kimulnac, nem choda
ez: Mert meg kel változtatni az
ò természeteknec, es meg kel vy-
úlni: Es miért hogy è világba sem
mi òremec nem lehet, hanem
chac kesserúségbe, bánatba, es
minden fele nyomoruságba
forognac sinettlen: Ezért kel
test szerént meg halnioc, es è ve-
set világból, mely nem egyéb, ha
nem az ördegnec köttrötze, ki-
mulnioc: De az ò haláloc es è vi-
lágból valo kimulásoc rettegef-
nélkül valo: es chendes es édes á-
lom ònekic. Mert à hit meg gyözi
minden

minden keferüségét es faydal-
mat, es egyenesen à feltámadá-
ra néz, es a iöuendö örec élettire:

Igy szól Christus Wrunc, Io-
an. 8: Ha valaki meg tartandgya
vgy mond, az én Igémet, ez soha
örecken ördöcke Halált nem lát.

A NEGYEDIC

VIGASZTALÁS, HO-

gy à hivv keresztényének tud-
gyác, hogy az ö Halálok-

· nac ideie az WR Isten-

tól elrendeltettöt.

Ez igen nagy örem, es igen
nagy vigasztalás az Istenféli es
hivv keresztényeknek, hogy bizö
nyal est tudgyác, hogy az ö ha-

G laloc,

lálóc, es è világból valo kimúlá-
foc nem à kegyettleneknec, es à
Tyrannufoknac kezébe auagy
hatalmába vagyon, auagy vala-
mely törömtet álotéba: hanem
chac az WR Istenec kezébe es
hatalmába: Ezokaért is à hivv ke-
restyénecc nem igen sörgalma-
tosoc az ő halálokról: hanem sbin-
te olyanoc, mint à kisdet gyer-
metskécc, kic nem sörgalmatosoc
halálokról, egyéb dolgokban is
gondvissellettlenec, es sbin-
te akkor meg hálnac, minden viss-
sauon-
násnélkül, mikor az Isten kéuán-
nya es akaryia.

Ez Isten elrendelt időről söl
à sbin-
irás Eccle. 3: Minden-
nec
vgy mond, vagyon az ő időie: es
minden

minden dolognac oráia vagyon
A születésnek időie vagyõ, a meg
halásnac is időie vagyon.

Igy szól szent Iob is cap. 14:
Az asszonyalattól születtet ember
keués ideig él, töllyes nyaualyác-
kal. Felneuekõdic mint egy vi-
rág, es le hul: Elmúlic mint az ár-
nyéc, es nem marad meg. Bizo-
nyos es neuezetes időie vagyon:
az õ hólnapinac száma tenálad
vagyon: Tzelt tóttel nekie: ast õ
meg nem hákhattya.

Igy szól szent Dauid is, Pfal:
104. Mikor te, vgy mond, elrey-
ted a te színedet, akkor meg ret-
tennec: Eluészed az õ lehelteket,
es kimúlnac, es ismet porrà les-
nec.

G 2 Ismet,

Ismet, Pſal. 39. Ielench meg
Wram ennékem vgy, mond, az
én végeimet, es menni legyen
az én napimnacſáma, hogy meg
ertsem, melly rövid ideig valo le-
gyec. Mint ha ſent David eſt
mōdanáia: Tanits égemet, hogy
ne élyec olyan bátorságba mint
az Iſtentelenec, kic más es őrec é
letet nem reményenec. Mert a-
zután eſt mondgya: Imè az én
napim egy tenęrni ſéleſſec te e-
lőtted: es az én életem mint egy
ſemmi te előtted: Mely igen ſem-
mic mind az emberec, kic mind
az által nagy bátorságba élne.
Iárnac mint az árnyec, es ſoc he-
iába valo nyughatatlanságot ſe-
reznec magoknac: Gyűytne, de
nem

25
nem tudgyác kiè leßen. No W-
ram: miuel vigasztalyam maga-
mat? Te benned bizom.

Azzonképen vigasztalya Chri-
stus Wrunc az õueit, Matth. 10:
A tú főieteken valo haybáloc, v-
gy mond, mind meg számláltat-
tanac: egy sem effic le à tú men-
nyei attyátoc hirenelkül, auagy
akarattya nélkül. *ig*

Ómágáról is est mondgya.
Nem iõt még el az én óram.

Igy énekel à szent Anna aszóy
is, à Samuel prophetánac an-
nya, 1: Samuel. 2. Meg õl, vgy
mond, az WR, es eleuenít: Pokol
ba visen az WR: de ismet kihoz
onnan.

Igy énekel à szent Ezekhías ki
G 3 raly is:

raly is: Iſa. 38. **W**ram, Ezekből, v-
gy mond, él az ember, Es az én
lelkemnek élete tellyeſségel ezek
be vagyon: Az az: Az illyen Igék
ből, mellyekbe az életet igired,
étyünc, es nem à mi erönkéből a-
uagy hatalmunkból. Touaba eſt
mondgya: Te alutattál vala en-
gemet, te eleuenitél meg is en-
gemet.

Igy ſól az **WR** Iſten is Iſaiás
altal Ezekhias királnac: Meg hal-
lottam à te imádságodat, es lá-
tam à te könnyullatásodat. Imè,
én à te napidhoz még tizenöt eſt
tendöt téſec.

Imè mind ezekből nyiluan ta-
nulyuc, hogy à mi életünc bizo-
nyos határokkal meg környé-
kőſtet-

kösztetet: es hogy mindenünk-
 nec életének az Istentől bizony-
 os tzele tétettet, es hogy ő nála à
 mi estendeinc, hólnaping, na-
 pinc es horáinc mind számlálua
 vadnac, mint az előt à mi hay szá-
 linknac számlálásáról is hallot-
 tunc: Ha kedig az Isten à mi hay
 szálinkat meg számlálta, miuel in-
 káb à mi töllyes életünk nec min-
 den időjét?

Nem élhetünk ezokaért töb-
 bet auagy touáb, à mint az WR
 à mi életünk nec időjét elrendelte
 es eluégeşte: Nem is halhattunc
 à leg nagyob nyomoruságbanis
 hanem mikor à mi elrendelt es
 eluégezet óránc elő auagy elér-
 kőzic.

Ezokaért ebbe fintsen semmi,
hogy michoda időbe es mimó-
don meg halás, michoda által, fe-
gyuer által, auagy tiz víz által, a-
uagy hertelen auagy kéfedelmes
halálnac általa: auagy gyermek-
ségödbe, auagy iffiuságodba, a-
uagy vénségedbe zc, Mondom
mind ezekbe semmi ninch: Mert
az Isten elrendelte aást az órát, ö-
szerzötte is aást az álatot, mely ál-
tal meg halás.

Ebbe kedig è dologba sem-
mit ne itily à te okofságot se-
rént, auagy à te okofságodból.
Sockan mennyűtésnec miatta
meg hálnac: sockan is sełuczbe
vesnec el: nemellyec is hertelen
halálal meg hálnac zc, de ne itily

te az.

te azzokat őrec kárhozatra
 mint az Istenteleneket. Mert az
Istennec itilete mély itilet, elrey-
tet itilet: Semmi ő elötte, akar me-
ly fele halálal meg haly. Nám e-
gynyihánbor ez eslic, hogy az ár-
tatlan kis gyermeköc à fele her-
telen es rettenetes halálal meg
hálnac.

Mondhattnál: Hogy lehet ez?
 Nám sockan vадnac, kic szabad
 akaradból meg őlic magokat:
 Mert egynyihányan felakastyac
 magokat: Nemelyec kedig à viz-
 be šekel nec 2c: Mint vagon ta-
 hát ezek nec dolgoc?

Felelet. Azoknac akarattyoc
 es cheleködetec az Isten ellen va-
 lo: Mert ezec késértit az Istent.

Prohibita Caloni et ab

Nem keduel ezokaért az WR
Isten ezek nec akaratyokat. Mert
ő maga est parancholya, Deut. 6:
à te W radat Istenedet meg ne ké
sérched. De mind ez által ez az
idő, es ez az ő oraioc, Istentől el-
rendelt es eluégezet. Est kedig
még à közenséges bizóság vétel
is meg mutattya. Mert nemely
ember soc es mély sebekbe es sic,
de azért könnyen es igen hamar
meg vigalsic. Nemely kedig egy
igen kis sebetske miat meg hal:
Est è dolgot az egbe vigyargóc
à chillagoknac tulaydonittyac:
egynyihányac kedig à berenché-
nec2c: De à srent irás az Istenec
tulaydonittyac, kinél à mi es ten-
dék nec sáma eluégesttetet, es el-
redelttetet. Ezoka-

Ezokaért bolondság, es heá-
 ba es hasántalan dolog à halálat
 félni, es erról sörghalmatosnac
 lenni. Mert ha el nem érközet à
 te életednec vtólso oráia, nyiluan
 nem halß meg. Ha kedig az el-
 iöt, keufet hasnálnac teneked
 az oruos doctorec, es mind az e-
 gés világon valo patikác.

De est nem ezért mondom,
 hogy valaki vackmerőségböl az
 WR Isténec terömtet álatit, es à
 természet szerént valo oruoságot
 meg akarna vtálni: arra nem ta-
 nitoc senkit: Mert az oruofság
 Istenec terömtet álattya, mely-
 ért dúchirnunc kel az Istent es
 felmagasztalnunc: es ió lelki isme-
 rettel élhet à keresstyén ember az
 oruof-

oruoságal. De erről è dologról
bõueben íólunc, az Istenec se-
géttségébõl, à íent Keresátról va-
lo kõnyuetskébe.

AZ ÖTÓDÍC
VIGASZTALAS. HO-
gy noha à Test meg hal es el-
temetõttic: De azért az v-
tõlso napon ísmet
faltámad.

Ez minden Istenfélõ es hív v ke-
resátyének nec fõ vigasátalásoc
hogy az WR Istenec Igeiébõl
bizonyosoc ebbe, hogy ha meg
halnak is, es testec à földbe teme-
tettic el, hogy azért az vtõlso na-
pon ísmet feltámad. A halotai-
ból fel-

29
ból feltámadásába ezokaért va-
gyō à keresztyéneknek mind ére-
mec, vigaságoc es vigasztalásoc,
miért hogy tudgyác, hogy à fel-
támadás vtán mint restbe s mind
lélekbe biryíác az őrec életet.

Ez őruendetes reménség nin-
chen kedig az Istenteleneknél.
Mert iól tudgyác, es lelkeknek
ismereti arról bizonságot tesben
őnekiec, hogy noha nagy győ-
nyörűségbe, kazdagságba, tisz-
tességbe es pompaságba è világ-
ba éltenec, hogy azért à feltama-
dás vtán őrekè valo sádalomba
es kénba lesnec.

Mondhatnál: Hogy lehet ez,
hogy az emberec minnyáian fel-
tamad-

támadgyanac, hollot à földbe el-
temettettec, es semmie löttec?

Felel. Nyilván feltámadnac.
Feltámadnac kedig es meg ele-
uenítetnec az WR Isten Igéiének
hatalmasága által, mely ő szent
Igéiének minden álatoknac en-
gedni kel, még à száraz tetemek-
nec es à földipornak is, miképen
az WR Istennek Igéie est meg
mutattya, Ezekh. 37: Mert est
mondgya ott à szent Ezekhiel
propheta.

Es ióue én reám, vgy mond,
az WR nac keze: es kiuün enge-
met az WR nac Lelkébe: es álata
engemet egy széles mezőbe, me-
ly rakua vala tetemeckel: Es min-
den felé meg körülteté velem
azokat:

302
azokat: Es imè nagy soc tetem
feksic vala à mezöbe: es imè igen
meg sárattac vala. Es monda en
nekem: Te ember nec fia: Véledé,
hogy è tetemec ismet meg eleue-
ned nec? Es én mondec: W R am
Isten: te tudod a sít.

Es monda en nekem: Prophe-
tály è tetemec felöl, es mőd est ö
nekic: Tű meg sár at tetemec, hal-
lyatoc az WR nac Igéiét: Est
mondgya az WR Isten à meg
sár adöt tetemec felöl: Imè én lel-
ket hozoc tű belötec, hogy meg
eleuenedgyetec. Inakat adoc tű-
reátoc, es húst neuelec tű rayta-
toc, es bőrrel beborittlac tüteket,
es lelket adoc tűnektec, hogy is-
met élyetec: Es meg ismeritec, ho-
gy én

gy én vagyoc az WR.

Es prophetáléc, miképen en-
nekem parácholtác vala. Es imè
mikor prophetálnéc, zörgés lön:
es imè indulás lön, es ismet egy-
be menénec à tetemec, mindenic
az ô teteméhöz. Es látám, es imè
neuekôdénec az inac, es à hús ô
raytoc, es beborittya vala ôket
börrel, de nem vala még lélec ô
benne.

Es monda ennekem: Prophe-
tály à szélre: Prophetály te ember
nec fia es mond est à szelnec. Est
môdgya az WR Isten: Iôy ide szél
à négy szélekből, es fuy è hólta-
kra, hogy ismet meg eleuenegye-
nec. Es prophetáléc, miképen en-
nekem meg hatta vala: Es szél iô-
ue belé-

Handwritten notes in a cursive script, possibly a library or collection mark, including the word 'Columba' at the bottom.

ue belöiec, es ismet meg eleuene-
dënc, es felälänac lábokra: Es i-
gen nagy vala azoknac serege:

Kichoda völna, ki nagyob
dolgot mondhatna à mi vigasztalásunkra,
mint it mond à sènt Ezekhiel propheta,
az WR Istenec hatalmas völtáról?
Es à halotoknac felszerkenéséről
es feltámadásáról?

Ennec kedig è vigasztalásnac
deréc fundamentoma ezen ál,
hogy à mi WRunc Christus Iesus
előser halotaiból feltámadot. Ha
Christus halotaiból feltámadot,
nyilván valo dolog ez, hogy mi-
is feltámadunc: Mert ô à mi fői-
ünc: mi kedig ô tagai vagyunc:
Es à mi feltámadásunc gyümöl-

H che à

che à Christus Iesus feltámadá-
sánac.

Mikor ezokaért à halál meg
rettent tégedet, mindgyáraft est
forgassad sűuedbe. Ha az én édes
Wram, à Iesus Christus nem vól
na, bezzec à halál keserues álat
vólna, es elšenuedhettlen nyaua-
lya: Nyilván meg győznè à po-
kol mind è sűeles vilagon valo
embereket, es benyelne őket: De
késsen à mi Wrunc Christus Ie-
sus által meg győzetettet à Ha-
lál es eltörletettet: Tudom ezo-
kaért, hogy ennekem à Halál.
immár nem árt: Mert az én lel-
kem az őreckè valo halálal meg
nem hal, pokolba sem megyen:
hanem à mi Wrunc Christus Ie-

Mit bizik Ezvillushoz

tushoz megyen, az örec öremre
es bodogságra: mint szent Pál
szól, Philip. 1:cap. Igen keuanom
è testből való kimulasomat, hogy
à Christussal együt legyec.

Igy szól à mi Wrunc Christus
Iesus à toluaynakis, kit iob felö
ö mellè fészitettenece vala: Ma, vgy
möd; velem les à paradichomba.

A lélec el nem alosic à testel
együt, hanem eluálastattic à tes-
től, à testnec feltámadásáic: Mert
à mi Wrunc Christus Iesusnac
halála es feltámadása, à mi halá-
lunknac es feltámadásunknac
példáia. Mikor ezokaért à Chri-
stus Iesus meg hala à keresztfán,
nem aluuec el az ö áldot szent
Lelke: hanem pokolra alá sála.

H 2 Igy

Igy szól à Christus Iesus is,
Luc. 16: à szegény Lazaról, hogy
az ő lelke, halála után, az Angya-
loktól eluittettéc az Abrahám-
nac kebelébe.

Igy szól szent Pál is, 2: Cor. 5:
Nem nézünk azzokra, mellyeket
meg láthatnac, hanem azokra,
mellyeket nem láthatnac Mert à
mellyeket meg láthatnac, idő sze-
rűnt valóc. De à mellyeket meg
nem láthatnac: őreckő valóc,
Tudgyuc kedig, hogy ha è hay-
léknac földből való házunc eltö-
rettetendic, hogy az Istenstől
meg épitet épületűnc vagyon, né
kézzel chinált, hanem őreckè va-
lo, mennyekben. Es ayitua váry-
iuc, míg ebbe felőlteštetiűnc: vgy
ha fe-

ha felöltöztetuen találtattunc, es
nem meztelen. Mert mig è hay-
lékba vagyunc ayityuc es nehezé
váryiuc, miért hogy inkább akar-
nanc, hogy ô le nem vetkesztet-
nenc, hanem hogy felöltöste-
nenc, hogy è meghalando beny-
eletenéc az élettöl. Latodè mit
keuán sent Pál, hogy inkább ké-
uannáia, hogy test köuül vólna à
Christus Iesussal együt, mint ho-
gy à testbe vólna. Nyiluan valo-
dolog ezokaért, hogy à test à
foldbe eltemetetuén alusíc, es
ot nyuksíc, es hogy à Lélec, me-
ly az Istennec képét viseli, mind
addig az Istennel vagyon.

Nyugsíc kedig à test bizony-
os reménségbe, à meg halhatat-
H 3 tlan es

tlan es öröckè valo élet nec: es az
vtólso napon düchöségel es fé-
nelségel feltámad, hogy à test
mind lelkestől à Christus Iesuf-
fal, es az öröc életre valasztatoc-
kal, együt legyè. Ackor mind e-
gyüt találod minden te attyadfi-
aid, minden barátidat, kicckel è
világba ismeretes vóltal: Ackor
együt lés à sènt patriárkhákal,
prophetáckal, à sènt királyockal
es Apastalockal: azzokat kedig
oly igen ismered minnyáian,
mint ha száz ezer estendeig it è
világon együt vóltál vólna velec.

E nagy vigasztalás ért neuezi
à sènt irás à hiw keresztyének-
nec halálát elaluuásnac: Miért ho-
gy è mi gyarlo es eröttlen tes-
tunc,

39
tűnc, mely halando, es mely az
eltemetés után a földbe meg
rothad, az utolsó napon ismét
feltámad, mint egy ember az á-
lomból sokot felszerkenni. Ac-
kor oda leszen a keresztényeknek
halála: mert a halál az utolsó el-
lenség elvetettetic: Es akkor le-
szen a test meg változtathatlan,
meg rothadtatlan, dűchőségel, e
rőségel, es őreckè valo egétségel
ékes: Mődom akkor leszen a test,
tisztá, fénes es lelki, mint szent Pál
sól, 1, Corinth. 15:

Ezért is mondgya szent Da-
uid, psal. 116: Melly igé drágalá-
tos az WR előt az ő Szentinec ha-
lála. Ismét Drágalátos az ő Ssen-
tinec vére ő elötte.

H 4 E világ

E világ est tudgya, hogy à ha
lálnac általa semmiè leszünc, es
hogy à test örecken öröckè à
foldben marad. De nem így va-
gyon: Tényeg è világ: mert né
oly igen vtalatos à test az Isten
elöt. önc ki is készen még késitet
töt az ö düchösége es bodogsága
Es vgyan ezen test, mely è veszet
világba külemb külemb fele fay-
dalmat süened, az vtólso napon
feltámad, es öreckè él à lélekel e-
gyetembe.

Ha el kellene vesstenünc à mi
testünket, hogy soha ismet meg
nem találnoioc, így vólna rette-
netes à halál, es nem vólna drá-
galatos. De ez à mi bizonyos vi-
gastalássünc, hogy miképen à mi

Wrunc

35
Wrunc Christus Iesus harmad-
nap vtán halotaiból feltámadot,
vy es őreckè valo életbe, es enne-
kutánna soha meg nem hal, ho-
gy azon képen minden keresz-
tyéneknek testec, mellyec elalut-
tac vólt, ismet feltámadnac, Mert
az ő testec ideig nyugósic à ko-
porfóba, à halotaiból valo feltá-
madásánac bizonyos reménségé-
be. Mert ismet feltámadnac vy es
őreckè valo életre. ott nem lesé
az vtán, sem Bűn, sem halál, sem
nyomorúság, sem rettegés, mint
ez ondoc es vesét világba vólt:
Hanem, Igaság, élet, őrem es vi-
gaság, es őreckè valo bódogság.
Az Igaz es őrec mindenható Isten
mondotta: Így kel ezkaért
H 5 lenni;

lenni: Erről kedig semmi kétség
ged ne legyen.

A ki chac sár azon à halálról
emlékőzic: bezzec meg iyed es
meg retten az. De te emléközzél
à Christus Iesufról, hogy ő halo-
raiból feltámadot : es hogy az ő
feltamadása tiyed, es hogy im-
már ez késsen eluégéstettet, ho-
gy à te Tested is feltámadgyon.
Az Isté engörte à halálnac chele-
kődését, hogy vétünk nec nagy
uólta tamaratnéiéc az által e-
lönkbe: De az WR Isten nec ke-
gyelmességéből immár à termé-
set sserént valo halál à bűn nec or-
uofsága löt. Mert à terméset sse-
rént valo halál, nem olyan, hogy
à terméset es à test ez által sem-
miè le-

36
miè legyen, auagy tellyeséggel
eluégeftéséc. hanem chac à go-
nofság meg hal es eluégeftöttic
az által. Meg marad à terméset
auagy à test: de à bűn meg hal es
tellyeséggel az által meg óltattic.
Ahalál véget tessé à bűnec, mely
nec hogy meg akarnánc halni,
à kereséségbe meg ígirtűc vólta.
E bűnec meg halásza tekelete-
fen à mi è világon valo életűnk-
be nem lehet, miért hogy è vis-
sáfordult világba, az ördeg nec
dühősége alat, ennye soc bo-
trankosstattásokban es testi go-
nosí kéuánfagiban élnűnc kel.
De ackor elhadgyuc tekeletesen
es minden vólta képen à bűnt, mi
kor ez életből à halálnac általa à
máfic

másic es öröckè valo életbe me-
gyúnc.

VIGASZTA= LO MONDASOC, A sönt irásból ósúe gyúytet, tec, à halotaiból valo feltámadásról.

Ssönt Pál Apastal arra ínt, 1:
Tessal. 4: hogy à feltámadásról
valo Istenec Igéiéuel vigasztaly-
uc magunkat: Bő vigasztalás ke-
dig ez, es igé kazdag. Mert nem
emberi mondasoc azzoc, hanem
az WR Istennè ó magáè, ki nyil-
uán végre viheti, es tellyességel
betöltheti mind azokat, à kiket
mondot es kiket az ó sönt Ige-
iébe meg

37
ébe meg ielöntet: Senki abba ö-
neki ellene nem áthat: Minden-
hato ő, Igaz ő, es kimondhattlan
nagy az ő kegyelmessége es ir-
galmfsága: Ebbe senki ne kétél-
ködgyéc.

Szent Mathénál, 13: részébe eszt
mondgya Christus Wrunc: Ac-
kor félenec, vgy mond, az Igaz
zac mint à nap, az ő attyoknac
országába. It szól Christus W rúc
à hivv keresztýé nek nec dűcköse-
ges vóltáról, mely be lesí nec à fel-
támadásnac vtána.

Ismet szent Ianosnál, 5: részébe
eszt mondgya: Bizony bizony
mondom tünctec, à ki az én I-
gimet halgattya, es hissen annac,
à ki engemet bochátot, annac ő-
rec élete

che à Christus Iesus feltámadá-
sánac.

Mikor ezokaért à halál meg
rettent tégedet, mindgyárást est
forgassad sűuedbe. Ha az én édes
Wram, à Iesus Christus nem vól
na, bezzec à halál keserues álat
vólna, es elsenuedhettlen nyaua-
lya: Nyilúan meg győznè à po-
kol mind è sűeles vilagon valo
embereket, es benyelne őket: De
késsen à mi Wrunc Christus Ie-
sus által meg győzetettet à Ha-
lál es eltörletettet: Tudom ezo-
kaért, hogy ennekem à Halál.
immár nem árt: Mert az én lel-
kem az őreckè valo halálal meg
nem hal, pokolba sem megyen:
hanem à mi Wrunc Christus Ie-

Mit bizik Ezvishoz

tushoz megyen, az örec öremre
es bodogságra: mint szent Pál
szól, Philip. 1:cap. Igen keuanom
è testből való kimulasomat, hogy
à Christussal együt legyec.

Igy szól à mi Wrunc Christus
Iesus à toluaynakis, kit iob felö
ö mellè feszitettenc vala: Ma, vgy
möd; velem léss à paradichomba.

A lélec el nem aloszic à testel
együt, hanem eluálasztattic à tes-
től, à testnec feltámadásáic: Mert
à mi Wrunc Christus Iesusnac
halála es feltámadása, à mi halá-
lunknac es feltámadásunknac
példáia. Mikor ezokaért à Chri-
stus Iesus meg hala à keresztfán,
nem aluuec el az ö áldot szent
Lelke: hanem pokolra alá sála.

H 2 Igy

Igy szól à Christus Iesus is,
Luc. 16: à szegény Lazaról, hogy
az ő lelke, halála után, az Angya-
loktól eluittettéc az Abrahám-
nac kebelébe.

Igy szól szent Pál is, 2: Cor. 5:
Nem nézünk azzokra, mellyeket
meg láthatnac, hanem azokra,
mellyeket nem láthatnac Mert à
mellyeket meg láthatnac, idő sze-
rént valóc. De à melyeket meg
nem láthatnac: őreckő valóc,
Tudgyuc kedig, hogy ha è hay-
léknac földből való hazunc eltö-
rettetendic, hogy az Istenből
meg épitet épiletünk vagyon, né
kézzel csinált, hanem őreckè va-
lo, mennyekben. Es ayitua váry-
iuc, míg ebbe felöltefítetünk: vgy
ha fe-

ha felöltöztetüen találtattunc, es
nem meztelen. Mert mig è hay-
lékba vagyunc ayityuc es nehezé
váryiuc, miért hogy inkább akar-
nanc, hogy õ le nem vetkeştet-
nenc, hanem hogy felöltöştet-
nenc, hogy è meghalando beny-
eletenéc az élettõl. Latodè mit
keuán ſent Pál, hogy inkább ké-
uánnáia, hogy test köuül vólna à
Christus Iefuffal együt, mint ho-
gy à testbe vólna. Nyiluan valo
dolog ezokaért, hogy à test à
földbe eltemetetuén aluſic, es
ot nyuſic, es hogy à Lélec, me-
ly az Iſtennec képét viſeli, mind
addig az Iſtennel vagyon.

Nyugſic kedig à test bizony-
os reménségbe, à meg halhatat-

0.7
tlan es öröckè valo élet nec: es az
vtólso napon düchöségel es fé-
nességel feltámad, hogy à test
mind lelkestől à Christus Iesuf-
fal, es az öröc életre valasztatoc-
kal, együt legyé. Ackor mind e-
gyüt találod minden te attyadfi-
aid, minden barátidat, kickek è
világba ismeretes vóltal: Ackor
együt lész à szent patriárhákkal,
prophetákkal, à szent királyokkal
es Apasztalokkal: azzokat kedig
oly igen ismered minnyáian,
mint ha száz ezer estendeig it è
világon együt vóltál vólna velec.

E nagy vigasztalás ért neuezi
à szent írás à hiw keresztények-
nec halálát elaluuásnac: Miért ho-
gy è mi gyarló es eröttlen tes-
tunc,

39
tűnc, mely halando, es mely az
eltemetés után a földbe meg
rothad, az utolsó napon ismét
feltámad, mint egy ember az á-
lomból sokot felferkenni. Ac-
kor oda leszen a keresztényeknek
halála: mert a halál az utolsó el-
lenség elvetetté: Es akkor le-
szen a test meg változtathatlan,
meg rothadtatlan, dűchőségel, e
rőségel, es öreckè valo egétségel
ékes: Mődom akkor leszen a test,
tisztá, fénes es lelki, mint szent Pál
szól, 1, Corinth. 15:

Ezért is mondgya szent Da-
uid, psal. 116: Melly igé drágalá-
tos az WR előt az ő Szentinec ha-
lála. Ismét Drágalatos az ő Ssen-
tinec vére ő elötte.

H 4 E világ

E világ est tudgya, hogy à ha-
lálnac általa semmiè lessünc, es
hogy à test örecken öröckè à
foldben marad. De nem így va-
gyon: Téuelyeg è világ: mert né-
oly igen vtalatos à test az Isten
elöt. öngki is készen még késítet-
töt az ö düchösége es bodogsága
Es vgyan ezen test, mely è veszet
világba külemb külemb fele fay-
dalmat süened, az vtolsó napon
feltámad, es öreckè él à lélekel e-
gyetembe.

Ha el kellene vesztenünc à mi
testünket, hogy soha ismet meg
nem találnoioc, így vólna rette-
netes à halál, es nem vólna drá-
galátos. De ez à mi bizonyos vi-
gasztalássünc, hogy miképen à mi

Wrunc

35
Wrunc Christus Iesus harmad-
nap vtán halotaiból feltámadot,
vy es őreckè valo életbe, es enne-
kutánna soha meg nem hal, ho-
gy azon képen minden keresz-
tyéneknek testec, mellyec elalut-
tac vólt, ismet feltámadnac, Mert
az ő testec ideig nyugósic à ko-
porfóba, à halotaiból valo feltá-
madásánac bizonyos reménségé
be. Mert ismet feltámadnac vy es
őreckè valo életre. ott nem lesic
az vtán, sem Bűn, sem halál, sem
nyomorúság, sem rettegés, mint
ez ondoc es vesicet világba vólt:
Hanem, Igaság, élet, őrem es vi-
gaság, es őreckè valo bódogság.
Az Igaz es őrec mindenható Isten
mondotta: Így kel ezkaért
H 5 lenni;

lenni: Erről kedig semmi kétsé-
ged ne legyen.

A ki chac sár azon à halálról
emlekdzic: bezzec meg iyed es
meg retten az. De te emlekdzél
à Christus Iesufról, hogy ő halo-
taiból feltámadot : es hogy az ő
feltamáda tiyed, es hogy im-
már ez késsen eluégéstettet, ho-
gy à te Tested is feltámadgyon.
Az Isté engörte à halálnac chele-
ködését, hogy vétünk nec nagy
uolta tamasztatnéic az által e-
lönkbe: De az WR Isten nec ke-
gyelmességéből immár à termé-
sét szerént valo halál à bűn nec or-
uofsága löt. Mert à természet sze-
rént valo halál, nem olyan, hogy
à természet es à test ez által sem-
miè le-

36
miè legyen, auagy tellyeséggel
eluégeftéséc. hanem chac à go-
nosfág meg hal es eluégeftöttic
az által. Meg marad à terméftet
auagy à test: de à bűn meg hal es
tellyeséggel az által meg óltattic.
Ahalál véget tessé à bűnec, mely
nec hogy meg akarnánc halni,
à keresftségbe meg ígirtúc vólt:
E bűnec meg haláfsa tekélete-
fen à mi è világon valo életünk-
be nem lehet, miért hogy è vis-
fsafordult világba, az ördeg nec
dühösége alat, ennye foc bo-
trankóftattásokban es testi go-
nosf kéuánfagiban élnűnc kel.
De ackor elhadgyuc tekéletesen
es minden vólt képen à bűnt, mi
kor ez életből à halálnac általa à
máftic

0.7
másc es öröckè valo életbe me-
gyünc.

VIGASZTA- LO MONDASOC, A sönt irásból ósue gyűytet, tec, à halotaiból valo feltámadásról.

Sönt Pál Apastal arra ínt, 1:
Tessal. 4: hogy à feltámadásról
valo Istenec Igéiéuel vigasztaly-
uc magunkat: Bő vigasztalás ke-
dig ez, es igé kazdag. Mert nem
emberi mondásoc azzoc, hanem
az WR Istennè ó magáè, ki nyil-
uán végre viheti, es tellyeséggel
betöltheti mind azokat, à kiket
mondot es kiket az ó sönt Ige-
iébe meg

37
ébe meg ielöntet: Senki abba ö-
neki ellene nem állhat: Minden-
hato ő, Igaz ő, es kimondhattlan
nagy az ő kegyelmessége es ir-
galmsága: Ebbe senki ne kétel-
ködgyéc.

Szent Mathénál, 13: részébe est
mondgya Christus Wrunc: Ac-
kor félenec, vgy mond, az Igaz
zac mint à nap, az ő atyoknac
országába. It szól Christus Wuic
à hivv keresztyé nek nec dűcköse-
ges vóltáról, mely be lesű nec à fel-
támadásnac vtána.

Ismet Szent Ianosnál, 5: részébe
est mondgya: Bizony bizony
mondom tűnűktec, à ki az én I-
gimet halgattya, es hisűen annac,
à ki engemet bochátot, annac ő-
rec élete

rec'élete vagyon, es karhozatra
nem megyen, mert à halálból i-
máran az életre ment.

Ísmet, Ioan. 8: ešt mondgya
Christus Wrunc: Bizony bizony
mondom tûnëktec, ha valaki az
én bešédemet tartandya, halált
öröckè nem lát.

Ísmet, Ioan. 11: ešt mondgya:
En vagyok à Feltámadás es az é-
let: A ki én bennem hissen, él, ha
šinte meg hal is: Es à ki él, es hi-
šsen én bennem, ez soha meg nem
hal. Mindgyarást kedig ez igic
vtán feltámasztotta à mi Wrunc
Christus Iesus à Lázárt halotai-
ból, es teteményével meg bizo-
nyította, hogy az ő bešede igaz
legyen.

Ísmet

Ismet Oseas prophetánál est
mondgya à Messias, 13: cap. A-
halálnac kezéből, vgy mond, ki-
sabaditom őket: O te halál: En
halálod lesbec teneked.

Ismet így szól s̄ent Ianos. A-
pocalip. 21: Az Isten, vgy mond,
ő v̄lec les̄en: Es eltörli az ő s̄ö-
meckről minden ő kőnyhulla-
táfit.

Ismet est mondgya Christus
Wrunc, Ioan. 16: E világon ha-
boruságtoc vagyon: De legyetec
bátoroc: Mert én meg győst̄em
è Világot.

Ismet Apocalip. 1: est mond-
gya az embernechia: Ne fely, vgy
mond, En vagyoc az első es az
vtólso, es amaz élő: Meg holtam
vala,

0.7
vala, es immè élec mind öreken
öreckè: Es én nálam vadnac à po
kolnac es à halálnac külchai. Wé
sedè esedbe mit mond? A Chri-
stus Iesusnál mind az igic, mind
à tehetség: mert Isten ö: Chac eszt
mondgya ö: Kelyfel: es leg ottan
viszsa ter à Lélec à testbe, es fel-
támad.

Ísmet Ioann. 5: eszt mondgya
Christus Wrunc: Bizony bizony
mondom tûnêktec, hogy eliö az
óra, es mostan vagyon, mikor à
halotac hallyác az Isten fiának
sáuat: es à kic meg hallandgyác,
élnec. Ne chodályatoc eszt, mert:
oly óra iö, melybe mindenec, kic
à koporsókba vadnac, hallyác az
ö sáuat, es eliö iö nec: A kic iöt
chele-

cheleköttene, az életne feltáma
dására : à ki kedig gonofst chele-
köttene kárhozatnac feltáma-
dására .

Igy fól fent Pál, Rom, 8: ha
annac Lelke, vgy mond, lakozic
tű bennetec , ki feltámasztotta à
Iefuft halotaiból: meg eleueniti à
tű halando testeteket is, azért, ho-
gy az ő lelke bennetec lakozic.

Ífmet, 1: Corinth. 6: eft mond
gya: Az Isten, vgy mond, fel-
masztotta à mi Wrunkat, à Chri-
ftus Iefuft: minket is feltámaszt az
ő hatalma által Auagy nem tud-
gyátoké, hogy à tű testetec à
Christusnac tagai?

A Corinthusbeliekne írt első
leueléne, 15: réfő kedig rakua
I rakua

rakua lelki vigasztalásokkal: ott
foc beszédelt kötti Szent Pál à mi
feltámadásunkat, à mi Wrunc
Christus Iesusnac feltámadásá-
hoz. Mert eszt módgya ott Szent Pál,
es eképen szól: Nyilván valo do-
log ez, hogy à Christus Iesus ha-
lotaiból feltámadot: Ezokaért
nyilván valo dolog ez is, hogy
mi is feltámadunc. Mert Chri-
stus à mi főunc: mi kedig ő tagai
vagyunc. A fő nem hagyta hátra,
az ő tagait. A houa ő ment: oda
minckünc is mennünc kel: Mert
az ő testénec tagai vagyunc, az
önnen testéből es chontyaiból.
Igy szól Szent Pál az Ephesusbeli-
eknec irt leuelénec, 5: részébe. Az
önnen testénec, vgy mond, tagai
vagyunc,

Handwritten signature or mark

40
vagyunc, az ő testéből es chont-
tyaiból valóuac.

Kichoda felmagasztalhatty a-
lége à meg mérhetetlen es ki-
mondhatatlan Istenec kegyel-
méségének dűchőséges voltát?
hogy az Istenec szent fia, men-
nyekből alá szálluán, halando em-
berrè löt: hogy az emberi meg-
halado természet, szòmely szerent
valo egyesüléssel, à meg halha-
tatlan Isteni természetel, az Isté-
nec véghetetlen hatalma által,
meg halhatatlan es őreckè valo
életre felmagasztaltatnéiéc? Ha
eszt è drágalatos kazdagságot, es
eszt à mi életünknek bodokságos
alapattyát esünkbe vennéc: hogy
bankodhatnanc valamikor? ho-

gy eshetnenc somoruságba va-
lamikor? Miért hogy ez nyiluan
vagyon, hogy mi minnyáian em-
berec, kic kezdettől fogva vólta-
nac, mostan vagyunc, es ennekü-
tánna az vtólió napiglan lesne-
à Christus Iesusba, à leg fellyeb
valo emberbe, es igaz Istenbe, à
halhatatlanságba öltőstettunc
fel: elnyéra, hogy minnyáian az
emberec, mind ióc, s' mind gono-
sóc halotaiból feltámadnac: De
à felől meg mondot dűchőségre
feltámadnac chac à iámbor es
hivv keresztyéne. A gonosóc ke-
dig örec sádalomra es gyalá-
zatra.

Minnyáian vgyan feltamad-
nac: De nem minnyáian így,
mint

41
mint à Christus Iesus: hanem
chac à hivv keresztényec, kic à
Christus Iesussal az igaz hitnec
általa meg egyesültenev vólt. A
ki az igaz hitnec általa nem löt
vólt à Christus Iesusnac tagiá-
ua: ez öreckè valo sádalomra fel-
tamad, es az Istenec kemény
büntetésére. Daniel. 12. Ioan. 5:

Igazán mondottac ezokaért
à régi Isten féli es iambor kereszt-
tyéne: hogy à Christus Iesusnac
halotaiból valo feltamadása, à ke-
restyéneknec bizonyos remén-
ségec es győzödelmec. Ezokaért
sant Pál à Corinthusbelieket is
chac az WR Christus Iesusnac
feltamadásaual vigasztalya, es eszt
mondgya: A Christus halotai-

I 3 ből fel-

*Non omnes sunt
fidei periti
non qui calceant*

ból feltámadot, es első lőt azzoc
kezöt, kic elaluttanac vala. Mert
minekvánna az ember nec általa
iöt à halál: isméglen ember nec ál
tala löt à halatoknac feltamadá-
sa. Mert miképen Adamnac általa
minnyáian meg hálnac: azon-
képen à Christusnac általa min-
nyáian meg eleuenítetnec: Min-
denic kedig az ő rendében: Első
à Christus: annakutánna azzoc,
kic à Christussè.

Annakvántánna ád Szent Pál ha-
fonlatoságot à természetnec dol-
gaiból, melyből esünkbe vehet-
tyűc à mi testünk nec feltamadá-
sát: Tudni illic à magról: Mert à
magot elueti à szánto ember à
száraz földbe, es abba elrothad
es meg

49
es meg hal. De nem mind örök-
kè marad à földben: hanem ki idő
sép es ékeffen, eleuenen es szép
zölden. Ssinte azzonképen va-
gyon à mi testünknek dolga is:
Mert az is à földbe temetettic el,
es meg rothad ott: De nem ma-
rad mind örökè à földbe: hanem
ismet feltámad es elő idő: Elő idő
kedig nem nyaualyás es gyarlo
képen, mint most è világba va-
gyon: hanem nagy ékefségel é-
kősitöttet, erős, halhatatlan,
ssent 2c, 1, Corinth. 15.

Ez az út, az idő ssetént valo ha-
lálnac általa, à mi hazzánkhoz,
az az, az igaz es örökè valo élet
höz. A test es à vér nem birhat-
tya örökségül az Istennek orsá-

I 4 gát, mel-

gát, mellybe az igaz es őreckè va
lo élet vagyon: Ezokaért meg
kel változtatni à mi testünknek,
hogy à meghalando felöltezzéc
à halhtatlanságba: à rothado, à
rothatatlanságba: Ackor kedig
betölyessedic az írás, mely eüst
mondgya: A halál benyeletettet
à gyözedelemtől: Oseç 13.

A keresztyénec vvrá lötteneç,
es vvrálkodnac à Bűnen, à haláló
es à Poklon: Es ezokaért bátor
ságba vadnac immár: nem őnen
magokban, hanem à Christus Je
susban, es szabadon kérköduén
eüst mondgyac: halál, hól à te fu
lákot? Pokol, hól à te gyözedel
med? A halálnac fulakia à Bűn:
A Bűnec ereie à törvény: Hála
legyen

43
legyen az Istennek, ki à győze-
delmet adta minékünc, à mi W-
runc Christus Iesusnac altala, O-
sée, 13. 1: Cor. 13.

Igy szól szent Pál is, Rom. 14:
Mi közzülünc senki nem él ma-
gánac: es senki magánac meg né
hal. Ha élünc? élünc az WRnac:
Ha meg halünc: meg halünc az
WRnac. Ezokaért akar élyünc,
s' akar meg halyünc, az WRè va-
gyünc: Mert ezért holt à Chri-
stus, es halotaiból feltámadot, ho-
gy mind holtakon, s' mind eleuc
neken wralkodgyéc.

Ismet, 2: Corint. 4: est mond-
gya: A ki à Iesus Christust halo-
taiból feltámasztotta, feltámaszt
minket is, az ő ereie által.

I s Ismet,

0.7
Ismet, Philip. 3: est mondgya:
A mi életünknek nyáiasága men-
nyekben vagyon, honnét is vár-
iuc à mi megszabadítónkat, à
mi Wrunc Christus Iesust, ki à
mi gyarlo testünket meg dűchõ-
iti, hogy hasonlatos leszen az õ
meg dűchõült testéhez, az õ tehet-
ségével, mellyel aláia vòthet is
mindeneket.

Ismet, Colos. 3: est mondgya:
Meg holtatac, es à Christussal el-
rejtöttet à tú életetec az Istenbe.
Mikor ezokaért à tú életec, à
Christus meg iõlenic: akkor meg
iõlentec tú is õuele dűchõségbe.

Ismet, 1: Tess. 4: est mondgya:
Nem akarom, szerelmes attyam-
fiai, hogy tudatlanoc legyetec
az el

44
az elaluttac felől, hogy ne somor-
kodgyatoc, miképen az egyebec,
kik nec reménségec ninchen:
Mert ha hisűc, hogy Iesus meg
hólt, es feltámadot: azzonképen
az Isten is azzokat, kic Iesusba e-
laluttanac, ő vele elő hozza.

Ismet, 2: Timoth. 1: eűt mond-
gya: lól tudom, kibe hisűc, es bi-
zonyos vagyoc abba, hogy az én
letöt kénchemet meg tudgya ő-
rezni amà napra.

Ismet, 2: Timoth. 2: vigasűtalya
az ő tanituányát, à Timotheust,
à Christus Iesus feltámadásáual,
eűt monduán: Emléközzel erről,
hogy à David maguából valo
Christus Iesus halotaiból feltá-
madot, az én Euangeliomnac
predi-

0.7
predicálása szerént. ha meg halúc
à Christussal: ő vele is élünc: Ha
benuedünc ő vele: vvralhodunk-
is ő vele.

Ismet, 2: Corinth. 5: eszt mond
gya. Tudgyuc, hogy ha è hay-
léknac földből valo házunc eltö-
rettendic, hogy az Istentől meg
épitet épületünc vagyon, nem
kézzel chinált, hanem őreckè va-
ló, mennyekben. Es ayitua váry-
iuc, míg ebbe felöltéstöttünc: v-
gy, ha felöltéstötuén találtattünc
es nem maszitelen. Mert míg è
haylékba vagyunc, ayityuc, es ne
hezen váryiuc, miért hogy inkább
akarnánc, hogy le nem vetkőz-
tetnénc, hanem hogy felöltéstöt-
nénc,

45
nénc, hogy è meg haládo beny-
eletetnéc az élettől.

Ísmet, Philip. 1: ešt mondgya.
Igen kéuánom è testből valo ki-
mulásomat, hogy à Christuffale-
gyüt legyec.

Ísmet, heb. 2: ešt mondgya:
Az Istenec kegyelméből à Chri-
stus Iesus minnyáiunkért kóftol-
ta à halált. Es vgyan itten ešt
mondgya Christus felől, hogy
valóba emberrè löt, hogy halált
senedhetne, hogy à halálnac ál-
tala eluennéie à hatalmat annac,
à kinél lön à halálnac hatalma, az
az, az ördegnec: es azzokat meg-
sabaditanáta, a kic à haláltól valo
rettegése miat, életeknec mindé
időie által köttelesecc lönec à rab-
ságnac

Ísmet,

Ismet, 2: Timoth. 1: ezt mond
gya: Ő iduezitet minket, es elhi-
iat s̄ent hiuatalal. Nem a mi che-
leködötunc s̄erént, hanem az ő
elüégetet akarattya es kedue s̄e-
rént, mely adatattot minekunc a
Christus Iesusnac általa, az örök-
tól fogva valo időknec előtte,
mostan kedig meg ielöntöttet, a
mi iduözitönknec, a Christus Je-
susnac meg ielönésénec általa: ki
a halálnac hatalmát elüeuén, az
életöt vilagofságra hošta az E-
uangeliomnac általa.

E dragalátos mondasokat be-
kel rekesztenunc s̄uünkben: Es
mikor az ördeg, a leg nayob ké-
sértetben is, a mi bűneinknec na-
gy vóltát előnkbe támasztya, ac-
kor mind-

Erre képen sok iggével

kor mindgyáraft bűneinket meg
ismeruén, a mi Wrunc Christus
Ielushoz fiefsunc. ott kedig ő ná
la leg ottan találunc, kegyelmed,
 minden bűneiknec bochánat-
 tyát, es a halálon valo győzedel-
 met. Mert a Christus Iesus az ő-
 reckè valo Ige. Ő benne vagyon
 az élet: Ioan. 1:

Ezenképen soc igéuel őnen
 maga mondgya est, Ioan. 11,
 es, 14: hogy ő egyedül az élet: Mő-
 dő hogy ő az őrektől fogva va-
 lo hatalmaság, mely által a halál
 meg győzötettet, es benyeletet-
 töt. Sohült ninchen élet, hanem
chac az őröckè valo Igéiébe, me-
ly által minden álatoc terómtöt-
 tec: Ioan. 1.

Szent pálos Szent

Szent Iános kedig, 1: Ioan. 3:
eszt mondgya: Tudgyuc eszt, ho-
gy à halálból helyhőstöttünc az
élettre.

Ismet, 1. Ioan. 4: Ebbe ielőnt
az Istenec szereteti, hogy az ő e-
gyetlen egy sűlettét küldé è vi-
lágra, hogy élyünc ő általa.

Igy isól kedig ssent Iob, 19:
cap: Tudom, hogy él az én meg-
sabadítóm, es ennekutánna feltá-
maszt engemet à földből. Es ezu-
tán környűlyétettetem ez én
bőremmel, es az én Testembe lá-
tom az én Istenemet: Eszt meg lá-
tom magamnac, es vgyan őnen
magam nézegetem őtet, s nem i-
degen.

Az elő sámlált mondásokba
vayon

47
vagyon à keresztyén embernek
minden vigasztalása es őreme: I-
gy őrüly szent Pál is, Philip. 3: mi-
ért hogy à Christust ismeri, es an-
nac feltámadásának hatalmossá-
gát, mely ő halálának hatalmossá-
ga által, à mi halálunc meg őle-
tettőt, hogy à hív keresztyének-
nek halála immár tellyeséggel el-
oltott es semmiét, es semmi-
abból nem maradot hátra, hanē
chac à halálnak abrázattya, aua-
gy képe: Ssinte à mint à meg hólt
kégyónac vagyon dolga: Mert
az is, noha meg hólt, meg tarttya
az ő régi rettenetes abrázattyat
uagy képét, de nem mérges im-
már, ereie fintsen, hogy valaki-
nek árthatna.

K Es mi-

Es miképen à pustába à meg
hólt ertz kégyo által meg halá-
nac az eleuen kégyóc, hogy à fi-
dóknac nem árthatnac vala, mi-
ért hogy az Istenec hatalmas I-
géie cheleködéc ott: Ssinte azzõ-
képen meg hal à mi halálunk is,
es né árthat minçkunc, ha az igaz
keresztényeni hitnec sòmuel à
Christus Iesusnac halálát tekint-
tyüc: Es à mi halálunc eluáltozic,
hogy annakutánna nem leszen
halala: hanem chac à halálnac ár-
nyéka: Nem chac az: hanem az i-
gaz es õreckè valo életnec leszen
kezdeti. Tekints à keresztfára, à
Christus Iesusra, es à halálnacha-
lálát látod ott, es az õrec életnec
kútfeiet. Ackor eltakarossic à
Christus

Christus elôt mind à bûn, mind à halál, mind az ördeg, mind à halálnac keferúsége es à pokol-nac rettegeffe.

Az Isten fia, à mi Wrunc Christus Iesus, nem hazudhat: ô elste mondgya, Ioan. 8: A ki meg tartandgya az én Igeimet, ez soha halált nem lát, mind ôreckè.

Mondhatnál·hogý lehet ez?

Felelet. Így leszen. A hiw keresztýén oly igen beplántáltatot az WR Christus Iesusba, az ô hite által, hogy semmi képen ô tôle el nem szakíthatattic: Mert meg egyesült ô vele. Es noha egy falkáig élosolnac egy mástól, à test s' à Lélec: de mind az által è leszen, à halotaiból valo bizo-

nyos feltámasánac reménsé-
gébe, miuel hogy à test, s' à lélec
ingyé mayd egybe tēnec, őrec-
kè valo őremre es vigafságra: Es
è képen à hiw keresztyén az őrec
es rettenetes halált nem láttya, az
őrec kárhozatnác kényát sem
kóstolya.

Ezokaért à hiw keresztyének
nec halála semmi nem egyęb,
hanem chac è vilagi élet-
ből valo kiménés, az őrec
életre, à Christus Iesus
hoz, es minden ő
sét Angyalihoz.

419

E K Ö N Y =

V E T S K E N E C M A S O -
dic Résséről, tudni illic, A-
Bűnec rettegéséről, es à
Lelki ismeretnec meg
háborodásáról.

Mikor à te lelki ismereted meg
háborodic, es à bűnec is-
mereti miat meg retten:ackor er-
ről gondolkodgyál, es eszt forgas-
fad sűvedbe, hogy az Isten fia
ményekből alá sálot, es emberre
lőuén à te bűneidet, es è sűeles vi-
lágnaç bűneit őmagára vötte, es
azzokért őremest meg holt à ma-
gas kereszfán, es aual az ő sient
haláláual eleget töt mint azzo-
kért: Mert ő löt vala kezes Adá-
K 3 mért.

miért, es minden ő fiaiert leg ot-
tan à vétec vtán.

Ez à mi Wrunc Christus Ie-
susnac vérenec kiontása es szent
halála minden ketsegnelkül tiy-
ed, chac hogy elhidgyed, hogy à
Christus Iesus te érötted meg
hólt, nem külemben mint szent
Peter auagy szent Pálert: Mert
chac ennek kegyelmességéből es
iúóltából bochátatnac es elól-
tattatnac minden büneinc, mint
egy kis szikra tizetske elalofsic es
elóltattic à nagy es széles tenger-
nec kezepin.

Egyebet kedig ne gondoly, ha
nem, hogy à Christus Iesus chac
azért iót è világba, hogy è széles
világnac bünét eltörleeneie es el-
óltanáia:

50
óltanáia: Mert egyéb íarása nem
vólt önekic è vilagba, mint öma-
ga mindenit az Euangeliomba
mondgya.

Mikor ezokaért à bűn eltörlet
tettöt, es elóltattot, ackor meg
gyözzettöt à halál minden ö e-
reieuel: es nem árt, ha még is az
éberec közet kullag, es valaméy-
ére köstec dűhös ködig. Mert sá n
te így vagyon à halálnac dolga,
mint à darásnac, kinec à fulákiát
kísákaštottác : az is ala fel me-
gyen, es váltic dong: de azért
nem árthat senkinec, mert nin-
chen fulákia: Azzonképen ha fé-
nyegetnec minket, mind halál,
mind ördeg, mind bűn, mind
pokol, semmit ne gondolyunc

K 4 vęle,

vele, meg se rettennyűnc: Mert
nem árthatnac minékűnc, miért
hogy Christus Wrunc mind meg
gyöőste őket, es minden mérgő-
ket eluőtte.

A SZENT IRASBELI
Mondásoc, à Christus Ie-
sus által valo Bűnek-
nec meg bochá-
tásáról.

A te rettegedbe, es à te lelked
nec haboruságába ne emleköz-
zél chac à te bűneidről, hanem
főképen emleközzél à te édes W-
radnac, à Christus Iesusnac, kén
szennedéséről es halaláról. Elméd
be forogion ez, hogy ő minden
te bű-

51
te bűneidért eleget tőt, hogy im-
már à te bűneid nem te raytad
vadnac, nem tégedet nyomnac
auagy terhöl nec, hanem à Chri-
stus Iesufon vadnac, es őtet ter-
hőlic. Mert ő eluőtte à hiw keresz-
tyénektől az ő bűneket, es őma-
gára vőuén, à keresztfára felvitte,
es ot nyert őnekiec kegyelmet
az atya Istentől, es minden bű-
nek nec bochánattyát, miképen
erről vallást is tesűnc, à hit nec á-
gainac elűámlálásába, mikor eszt
mődgyuc: Hissem bűnek nec bo-
chánattyát.

Eszt bizonyíttyác è kőuetkező
űent írásbeli mondások is.

Igy űól az Angyal: Matth. 1.
Ő, azaz, à Christus Iesus, meg
K 5 űaba-

szabadította az ő népét az ő bű-
neiből.

A Christus Iesus kedig őnen-
maga ezt mondgya: Matth. 9:
Nem az Igazakért jöttem, hanem
hogy a bűneket hiyam peni-
tenciára.

Ísmet Matth. 11: ezt mond-
gya: Iőyetec én hozzám minny-
áian tő, kic munkálkottoc es
meg terheltettőtő, es én meg
vyittlac tőteket. E mondásba be-
foglalua vagyon az egész sēnt E-
uangelionnac sommáia: Bezzec
sērelmes, vigaságos es lelki vi-
gasítalással tellyes Igic ezec, mel-
lyeket a mi W rűc Christus Iesus
itt mondot. Ezt è drágalátos
mődást tanuluán a keresztyénec
mind

mind éltic sűuekben tarchác igé
erössen, es minden rettegésbe, es
lelki haboruságba ahoz támasz-
kodgyanac, hogy aual magokat
meg erőssithetséc es meg báto-
rithatsác az ördegnec minden ál-
naksági es dühölséges késérteti
ellen.

Elősser ezokaért ved esbedbe,
kichoda legyen az, à ki it ál es ő
hozza hiu, hogy minnyáian ő
hozza mennyűnc: Ez az Isten-
nec egyetlen egy fia, à menny-
nec es à földnec WRa, ki által
mindé álatoc terőmtettőttec, va-
lami terőmtue vagyon: Ioan. 1.

Sűükség ezokaért es méltó do-
log, hogy minnyáian è földnec
valo emberec, mindeneket hátra
hagy-

hagyuán, ő hozza fiessenec, es az
ő szauát halgassác, es annac en-
gedgyenec.

Masodszor est ved esedbe, es
erről gondolkodgyál, houa hivy
az à nagy WR, à mi Wrunc
Christus Iesus, es kichodahoz
hiu. Wed esedbe. Nem ast ké-
uánnya, hogy minden orságo-
kat eliaryiad è világnac végéig:
hanem est mondgya, es est ké-
uánnya, hogy ő hozza menny-
űnc: Mert est mondgya: Iőyetec
én hozzám: én hozzám, vgy
mond, Ast akaria, hogy ő hoz-
za mennyűnc, mint ahoz, kinec
az őrdc mindenható WR Isten
mindeneket kezébe adot, miké-
pen őmaga söl, Matth. 28: Enne-
kem ada-

kem adatot, vgy mond, minden hatalom, mind ményben s mind földén. Mint ha à mi édes Wróc est akarnáia mondani: Tú szegény nyaualyás es meg nyomorúlt emberc, iöyettec, maga iöyettec én hozzám, es meg ismeryiétc engemet. Mert chac én vagoc az ki rüteket kifegéthet minden munkátokból, minden rettegef, tökből, minden faydalmatokból es búneitekből: Chac én vagyoc az, ki minden terhôtektől meg szabadithat tüteket, es ki tüteket meg epeteteket meg vyithat: Mõ dom, chac én vagyoc az, ki ezeket mind meg müuelhetem, es én köuülen ninchen senki töb: Mert ennekem adot az én mennyei atyám

atyám mindenekeet kezembe, à
tellyes tehetséget es hatalmat,
mind à bűnen, mind az ördegen
mind à halálon s' mind à poklon.
Ezokaért fiesetec én hozzám,
én bennem bizzatoc, minden tú
reménségteket vessetec én ben-
nem mikor à tú bűneitöknece ne-
hefsége meg nyom tuteket: aua-
gy az Isten haragiánac terhös
vólta meg rettent tuteket: auagy
à halálnac rettenettes tekinteti
meg iyest tuteket. Mert nálam-
nál egyéb féki ninchen, ki mind
ezekből kifegéthetne tuteket.
Nyilván így vagyon, felséges
Wram: Igazat mondas: mert bi-
zonságot vesűnc arról minnyá-
ian. kic meg rettent sűuel, es meg
haboro-

54
háborodot lelki ismerettel va-
gyunc. Kic à bűn ellen valo Isten
néc haragiánac ismereti miat
meg iyestöttunc: es à halálnac
rettenetes tekintetitol meg fé-
lemlöttunc. Mert minnyáian iól
látunc, hogy sohonnán semmi
bizodalmunc ninchen, visgata-
lást sem találhatunc, hanem chac
te nálad, miért hogy igaz hittel
te benned hisűnc: Mert esst his-
sűc, hogy te vagy à mi bűneink-
ért valo egyettlen egy áldozat:
hogy te vagy à mi bűneinkért va-
lo elégtételunc: hogy te vagy ke-
gyeleműkűnc, mely által ke-
gylmed találunc à te édes atyád-
nál, à mi W rűc Istenűnkneű: mint

à te

à te ſent Apaſtalod, à ſent Pál
meg mondotta: Rom. 4. 5. es: 8.
refékben.

Attyámfiái kereſtyénec, ezért
mondom, hogy ez igiket iól ve-
gyűc eſűnkbe, es iól foglalyuc
ſűűnkben: Mert dragalátos i-
gic: hollot eſt mondya: Iőyetec
én hozzám: Mert chác ő hozza
kel mennűnc Lelkűnk nec es teſ-
tűnk nec minden ſűűkségebc.

A Chriſtus Ieſuhoz menni,
kedig, nem egyeb, hanem iſmer-
ni őtet, hogy ő legyen à mi iduő
zitőnc, meg ſabadítónc, à bűn-
ből, az őrdegnec hatalmából, es
à pokolnac kényából: es hogy ő
legyen az Iſten előt à mi közbe-
iárunc es Sűűſólónc. Ez iſmeret
kedig

kedig nem lehet,hanem chac az igaz hitnec általa, melyet az Isten bennunc támaszt az ő szent Igéié- nec általa, es a szent lélek nec che- lekedése által. Rom. 10.

Harmadszor est ved esbedbe a mi Wrunc Christus Iesus mon- dásába,hány ébert hiu hozzáia. Mert est mondhatna valaki: Iól hallom,hogy a Christus Iesus ki- ált,es hozzá hiu: De talám chac az ő Apastalid hiya hozzáia, aua gy egyéb szent embereket,kic er- demel es ió chelekedetöckel tel- lyessec.En kedig szengény gyar- lo es nyaualyás bünes ember va- gyoc:talám én nem kellec ott ac.

Felelet: Ved elödbe a Christus Iesus mondását, es aual vigas- L tald meg

tald meg magadat. Mert est
mondgya: Iöyotec én hozzám
Minnyáian: nem est mondgya:
Iöyotec én hozzám tú Patriar-
khác, Prophetác, Apastaloc, tüte-
ket véšálec fel: nem kellene en-
nekem à tób gyárlo es eröttlen
bűnec 2c: hanem est mondgya:
Iöyotec minnyáian hozzám: It,
latodè, senkit ki nem rekešt: Min-
den embert hozzà kéüánnya,
mind igazt, mind bűnecst, min-
dent.

Ezokaért akar mely nagy go-
noságockal meg terheltettöt le-
gyen az ember, chac à Christus
Iesushoz siessen, šánnya bánnya
az ő bűneit, kiket az WR Isten
ellen, es az ő šent akarattya ellen
chele-

chelekedöt, Eröffen hidgye ke-
 dig, minden késég nélkül, hogy
 az Isten minden bűneit meg bo-
 cháttya az ő egyettlen egy fiaért
 à Christus Iesus ért, ingyen ke-
 dig, chac az ő hegyelmiségéből
 es iouóltából, es minden bűnei-
 ből meg szabadúl, es à Christus
 Iesus által meg vyúl.

Vesselsömed elöl ezokaért
 mindeneket, es ne tekints à te bü-
 neidre auagy méltatláságodra,
 mitiel hogy nem vagy méltó, ho-
 gy à Christus Iesushoz idy:
 hanem meg halgassad à kialto
 Christus Iesusnac sáuat, en nec
 az ő kéuánságának engedgy, no
 ha az ördeg, annak orsága ez e-
 gés világ, es tönnen lelki isme-

reted mást mond. ha nem akart
volna felvenni: ha nem akart vól-
na segíteni es meg vytani, miért
kiáltot volna, es miért hiut vól-
na oly nagy bõrgalmatoságal?

Negyedõer est ved esedbe à
mi W runc Christus Iesus mon-
dásába, michoda embereket hi-
ion hozzáia . Mert est gondol-
hatna valaki: Hallom hogy kiált
à Christus Iesus, es hogy hozzá
hiu: De talám chac à szép termetű
embereket keuánnya, hogy hoz-
za iõyenecc: auagy à hatalmas es
bõlch embereket, kic eszel es iõ-
ságockal meg halladgyác à tõb
embereket, auagy kic bentebec à
tõb embereknel: Effele gondolas
toc ellen kel magunkat vigstál-
nunc es

nunc es erőssitenűnc à mi Wrűc
 Christus Iesusnac mondasauaľ,
 hollot est mondgya: Iőyetec en
 hozzám minnyáian tű, kic mun-
 káľkottoc es meg terheltőtettoc.
 Ez Igikbe meg ielenti, nichoda
 embereket keuanyon, kic hozza
 iőyenec: Tudni illic, nyaualyáso-
 kat, űegényeket, kic külemb kü-
 lemb fele faydalmakal es rettene
 tefségöckel meg gyöttrettőttec,
 es à bűnnec foksagauaľ meg ter-
 heltőtettoc, azzokat hiyia hoz-
 záia: Nem kőuélyeket es dőllyes-
 feket, nem olyanokat. kic chele-
 kedetec es iámborságoc miat fel-
 fualkodtac: Mert à fele felsuual-
 kodtac biznac az őnen iámbor-
 ságokba, es vettic reménségöket

L 3 az őnen

az őnen ſentséges vóltokba, es
nem időnc à Christus Iefushoz.
Mert aſt gondolyác, hogy kőn-
nyen ellehetnec à Christus Iefus-
nélkül: Miképen à Christus Ie-
fus azzokról ſól, Matth. 9: cap.
Nem ſűkség az egéſségbeliek-
nec az oruos: Azzoc az egéſség-
beliec, kic magokat, es minden ő
bűnes vóltokat nem ismeric, ha-
nem őnen iamborságokban es
chelekődetőkbe bíznac.

Ezokaért, mikor ęrzed, aua-
gy eſedbe véſed, hogy meg ret-
tent à te ſűued, es hogy meg há-
borodot à te lelkiismereted à
bűnnec meg ismeretiből, es ho-
gy meg iyettel az Iſtennec kemé-
ny haragiától, ne eſſel kétségbe,
elſe fuſs

58
else fűs à Christus Iesus elöt: ha-
nem halgald az ő sűauát, égedgy
annac, es menny vtanna, es igen
siyes hozzáia: Es nyiluan eist
hidgyed, hogy ő feluésen tége-
det, es hogy minden terhediöl
meg ment, es meg sűabadit: Mert
ő az egyettlen egy bárány, mely
viseli az egész világnac bűnét.
Ioan. 1.

Ötödűer gondolkodgyál az
okokról, es hanyad vessed azzo-
kat sűuedbe. A mi édes W runc
es iduözitenc kedig, à Christus
Iesus, nem azzért hii ő hozzáia,
hogy minket eluésessen, auagy
elkárhosztasá, hanem hogy meg
vyitson es iduözítsen. Es ebböl
vagyon az ő neue, hogy Saluator

L 4 az az,

az az, Iduõzitõnec neuefõtõttic,
Miért hogy az õ népét meg fãaba
dittya mindé bûneibõl, Matth. 1.

Igy fõl fõent Peter Apãstalis,
1:Pet. 1:Attyãmfiak:Nem veßendõ
marháual meg váltattúc, tud
ni illic, ezüsttel auagy arannyal,
hanem à tífãta baránynac, à Chri
stus drágalátos vérénec általa. E-
dragalátos igiket foglalãd fõüved-
be erõs hittel, es eßt gondolyad:
Miért hogy én meg keresetelkõd
tem, es keresztényeni lõttem, nyil-
uã az én bûneimet is viseli az ár
tattlan bárány, à Christus Iesus
2c, Es nyilván valo dolog ez, ho-
gy meg fãabadulã minden te bû-
neidtõl, es Isten fiaua léã, es az õ-
rec életnec õrõkessẽ.

Igy fõl

59
Igy szól ömaga à Christus Ie-
sus, Ioan. 3. Vgy ismerette az Isten
è világot, hogy az ő egyettlen e-
gy fiát ada, è végre, hogy valakic
ő benne hisz nec, el ne veszbenec,
hanem őrec életet valyanac.

Igy szól szent Pál is, Roma. 4:
Christus halálra adatot à mi bü-
neinkért: es feltamadot à mi Iga-
ságunkért.

Ismet, Roma. 5: Az Isten ay-
iánlotta minékünc az ő mi hoz-
zánc valo ismeretetit, euel, hogy
mikoron még bűnősec vólnánc.
Christus meg holt mi éröttünc.
Annakokaért sockal inkább meg
menekedünc à haragtól ő általa,
meg igazúztatúan az ő véreuel.

Ismet vgyan ezzen Résebe

L 5 est mond-

esét mondgya Szent Pál: Ha meg
engeszteltöttünk akkoron az Isten-
tenec, az ő fia halálánac általa,
mikoron ellenségi vólnánc öne-
ki: sokkal inkább meg menekő-
dünk az ő életénec általa, mikro-
ron immáran meg engeszteltöt-
tünk?

Ismet esét mondgya, Rom 3:
Az Isté előtt való Igaság, à Chri-
stus Iesusba való hitnec általa ada-
tic, mindeneknec es mindéekre,
à kic hisnec. Mert ninché válaga-
rás: Minnyáian bünesec, es sűköl-
kednec az Istenec dűchösege-
nélkül. Meg igazúlnac kedig in-
gyen az ő kegyelmességéből, à
meg válchág által, mely lőt Chri-
stus Iesus által, kit előnkbe tött
az Isten

60
az Isten kegyeleműkül, az ő vé-
rébe való bizodalomnac általa.

Ismet eszt mondgya, Rom. 8.
Az Isten az ő egyettlen egy fiát
nem kimilette, hanem mi éröt-
tűnc minnyáiunkért adta őtet,
hogy nem aiándokozot volna
mindent ő vęle minękűnc? Ki-
choda vádolhattya az Istenec
válastotit? It vagy on az Isten, à
ki igazit, Kichoda kárhóstathat?
It vagy ő à Christus, ki meg hólt,
főt inkább ki fel is támasztott, ki
az Istenec lóbián vagy on, ki is
esfedezic mi éröttűnc.

Ismet eszt mődya, 1: Corinth 1:
Christus berzetettőt minękűnc
az Istentől, hogy ő legyen à mi
bőlcheségűnc, Igalságűnc, Szent-
ségűnc

ségünc es váltságünc, hogy à mi képen meg vagyon íruán: à ki düchökedic, az WRba düchökedgyéc.

Ísmet eüst mondgya, 2. Cor. 5: A ki nem tuda, mi legyen à bün, aüst az Isten mi éröttünc valo bün nec áldozattyáua tötte, hogy mi ő általa igazzá lennenc.

Ísmet eüst mondgya, Ephes. 1: Christus által vagyon à mi váltságünc, es az ő vérenec általa büneink nec bochánattya, az ő mihozzánc valo kedüénec kazdagsága íserént.

Ísmet eüst mődgya, Colloß. 3: Meg bocháta minékünc minden büneinket, es eltörlette à mi ellenünc valo kezíírást, mely ellenünc va-

61
nunc vala à tōruénec parāchola-
tinac általa, es ašt kiuiué közzü-
lunc à kereszfához. ſeggezè, es à
hatalmas feiedelmeket meg fošt
uán, mindenek nec látára gyöze-
delmetvön azzokról, őmagán ac
általa.

Ísmet ešt mōdgya, 1: Timo. 1:
Drágalátos bešed ez, hogy à
Christus Iesus è világra iőt, ho-
gy à bűneſeket iduözitse, kic köz-
zül én vagyoc ešd: De enneko-
kaert nyertem irgalmaſságot,
hogy én bennem ešser meg
mutatna à Christus Iesus min-
den kegyelmefšégét, hogy nyil-
uan valo példa lennéc azzoknac,
kic iöuendöre hinnénec, az őrec
életre.

Ísmet

Ismet eſt mondgya, 1: Ti-
moth. 2: Egy az Iſten, es egy à
közbejáró, Iſten közet es embe-
rec közet, az ember Chriſtus Ie-
ſus, ki adta magát mindenekért,
hogy à válchágnac árra lenne.

Ismet eſt mondgya, heb. 9:
Meg ielőnt à Chriſtus Ieſus è vi-
lágnac végébe etzer, az ónen
Teſténec áldozattyáual, hogy el-
uennéie à bünt.

Ismet vgyan azzon le kelbe
eſt mondgya. 10: cap: A Chriſtus
Ieſus à bünért egy áldozatot té-
uén, óreckè ül az Iſtenec Iob-
ián: Mert egy áldozattal aſt té-
uò, hogy ſoha ſemmi fogyotko-
zás nem vólna azzokban, à kie
meg ſzenteltót nec.

Sient

62
Szent Peter Apasztal is eszt mód
gya, 1: Pet. 2: A Christus Iesus ö-
nenmagá viffelte az önen testén
à fán à mi bűneinket.

Ismet eszt mondgya, 1: Pet. 3:
Christus etzer senuedet à mi bü-
nénkért, az igaz à hamissakért,
hogy minket vihetne az Isten-
höz.

Szent Ianofsis eszt mondgya.
1: Ioan. 1: A Christus Iesusnac
vére tisztit minket minden bűne-
inkből.

Ismet eszt mondgya, 1: Ioan. 2:
Havalaki vétközédic, sósólónc
vagon az Istennel, à Christus Ie-
sus, à ki igaz, es ő à meg engeszte
lés à mi bűneinkért: nem chac à
mi bűneinkért, hanem az egész vi-
lageiért. E drá-

E drágalatos módásokat mint
egy drága kénchet szűűnkbe fo-
glalyuc: mert ezec è mondasoc
nem emberektől irattattac, ha-
nem az Istenec szent Lelkétől,
melly igazgatta à szenteket az ő
írásokba. Ezokaért minden ret-
tegésbe es lelki haboruságba vi-
gasztalyuc es erőszítsuc meg ma-
gunkat.

HOGY BV=
NEINKNEC BOCHA-
nattyát es az Igaságot nye-
ryiuc, nem à mi chelekedé-
tunc auagy érdemünkne-
általa: hané chac à Chri-
stus Iesusba valo hit-
nec általa.

Szerető

Szerető atyámfia keresztyén
 ember, etől igen meg óltalmazd
 magadat, hogy à te reménsége-
 det ne vedd à te cheleködötibe
 auagy érdemidbe: hanem meg if
 merd magadat, es vádold meg
 magadat az Isten elöt, es vald ő
 elötte à te gyarlo es búnes vólto-
 dat, es minden te chelekedetibé
 es érdemitben kétségbe esuén,
 chac az Istenec kegyelmességé-
 re es irgalmaságára ragaszkod-
 gyál, hiiuén, hogy ő szent felsége
 kegyelmes leszen te hozzád, az ő
 egyettlen egy szerelmes fiaért, à
 Iesus Nazareus ért: Annac à
 Christus Iesusnac érdemére es e-
 légtételre crezd es bizd maga-
 dat: Mert à halálnac késértetébe

M nem

nem álando valamely Igafság:
hanem chac à Christus Iesusnac
Igafsága, melyet mienkèkel ten-
nunc, az õ benne valo hitnec ál-
tala. Mert eßt mōdgya ſent Pál,
Rom. 9: Valaki õ benne bizic,
meg nem ſégyenül.

Igy ſól ſent Pál ez Iſten elõt-
valo Igafságáról, Rom. 3: Az Iſ-
ten elõt valo Igafság, à Christus
Iesusba valo hitnec általa adatic
mindēnec es mindenekre, à kic
hibnec. Mert ninchen válogatás:
Minnyáian bűneſec, es ſűkelkōd-
nec az Iſtēnec dűchōségenēkül.
Meg igazúlnac kedig ingyen, az
õ kegyelmefségéből, à meg vál-
chág által, mely lōt Christus Ie-
sus által, kit elōnkbe tōtt az Iſtem
kegye-

64
kegyeleműkül, az ő vérebe való
bizodalomnac általa.

Igy íól íent Peter is è dolog-
ról, Acto. 15: Est híűű, hogy
iduűűnc az WR Christus le-
fusnac kegyelműűge által.

Est mondgya íent Pal is, E-
phes. 2: Kegyeleműűgből iduű-
űűttű, à hitnec általa, es ez né
tűmagatoktól vagyon: Istennec
aiándeka, né à tű chelekedetűk-
ből való, hűgy senki ne kerkűd-
gyec.

E mondáfoc nyiluán valóc:
Ezekből est vehettyűc esűnkbe,
hogy az iduűűgnec dolgaba à
mi chelekűdetűnc semmi: Mert
miuel hogy à mi chelekűdetűnc
tekéletlennec, nem kedűűűsec az

M 2 WR If-

WR Istenec, az ő b̄ent akarat-
tyánac sem tes̄nec eleget: S̄űk-
ség ezokaért, hogy más Igassá-
got es tekeletest keres̄s̄unc, tudni
illic à Christus Iesusért, melyel
az Isten eleybe meh̄es̄s̄unc, es az
ő kemény t̄oruényébe álhatat-
tassoc meg maradhas̄s̄unc: Mert
az Istenec kemény it̄ileti el̄öt-
meg nem maradhat senki, ha-
nem à Christus Iesusnac ártat-
tlanságáual, érdeméuel es Igassá-
gáual. E kedig így les̄ben, ha iga-
zán à Christus Iesusba his̄s̄s̄unc,
es ez igaz hitnec általa à Chri-
stus Iesusba beplántáltatunc: Mel-
rt az igaz hitnec általa rébs̄es̄ülhe-
tunc à Christus Iesusnac iauaibas̄
miért hogy ő minek̄unc keres̄t-
tyének

65
tyéneknek iegyefűnc mint à ſzent
írásba írva vagyon, Oſeę. 2: E-
phel. 5:

Meg mŕtatta ezokaért az WR
Iſténec ſzent Lelke à ſzent írásba,
hogy à mennyei ſzent atya, elu-
uén tólűnc à mi bűneinket, az ő
mi hozzánk valo nagy ſereteti-
nec általa, es az ő ſerelmes ſzent
fiára rakta: Ez az WR Iſténec
ſzent fia viſelte azzokat, es eleget
tőt érőttec. Bizonyos vagy ezo-
kaért, keresztyn ember, hogy à
te bűneid nem árthatnac tenę-
ked, őrec kárhozattra ſem vihet-
nec: miért hogy à Christus Ieſus-
nac halálánac általa fűzettettec
meg. Meg menekődtęl ezokaért
à Christus Ieſusnac általa min-

den te bűneidtől, ha igazán bi-
zol à Christus Iesusba, 2c.

A Christus Iesus önen maga
vifelte à te bűneidet, es meg holt
érotte: de el nem rekéttét à ha
lalba, hanem halotaiból ismet fel
támadot, es az öreckè valo Igaf-
ságot hossta minékünc az ő fel-
támadásáual, mint sēt Pál mōd-
gya, Roman. 4: A Christus Iesus:
vgy mond, halálra adatot à mi
bűneinkért, es feltámadot à mi i-
gáságunkért.

Bizonyos légy ezokaért, ke-
resstyén ember, ebbe, hogy im-
már ninchen az ördegnec hatal-
ma raytad, semmi igazsága sint-
sen hozzád: Mert kélsen igazzá
dóttel à Christus Iesusba valo hit
nec al-

Anno 1653

66

nec általa, es meg szabadúluán
minden te bűneidből, Isten fiáua
löttel: Mert meg engeszteltettót
az atya WR Isten te hozzád az
ő szerelmes s̄ent fiánac általa, es
s̄eretetibe vagy immár: Ezoka-
ért ne fély, légy bátor es vigad-
gy az WRba: Mind Tested s̄-
mind Lelked ió őrizet alatt va-
gyon: Mert à mindenható atyá-
nac kezébe vadnac: hivv ő, nem
hamis: Nem chal: hanem meg-
tart s̄ meg őltalmaz az Isten. Tel-
lyességel tiyed à Christus Iesus:
ez befedezi az ő ártatlanságá-
ual minden te bűneidet: Senki
ennekutánna ki nem s̄akas̄that
az ő kezéből. Ioan. 10.

Még egy rövid idői nyomo-

M 4 ruság

ruság vagyő hátra, melybe mint
egy bömpillantásic gyötrötettel:
De ebbe is à te Wrad, es főied, à
Christus Iesus, elötted ment pél-
dáiul: ő hozza kel ezokart hason-
latosà lenned, à bűnnek nec meg
halnod, es è vétköckel tellyes é-
letett elhadnod, hogy az vtán à
te Wraddal es feieddel, à Chri-
stus Iessussal, együtt légy mind ő-
recken őrecké.

A keresztyén ember ezokaért
ne haborodgyéc, meg se retten-
nyen ennekvtánna à bűnnec mi-
atta: Mert A mi Wrunc Christus
Iesus eleget töt éröttec: Es aual
vigantalya magát főképen, hogy
tudgya, hogy immár meg gyö-
zetettöt az ördeg à Christus Ie-
sus al-

67
fus által: Ninchen immár hatal-
ma a keresztyéneken : Az Isten
az ő szent angyalinak parancholt
hogy örüzzéc őtet : Ő maga az
WR Isten, az ő szentiuél, kic kez-
dettől fogva vóltanac è világba
nagy szeretóttel váryia őtet az ő
szent országába: Mondom váry-
iác őtet minnyáian azzoc, kic ő
vele éltenec è világba nagy szer-
etóttbe, mint, atya, anyja, atyafiai
gyermeki, baráti zc, kic lelki vi-
gasságba es bátorságba együt
laknac à Christus Iesussal.

Elmegyen vgyan à keresztyén
ember è világi életből: De mi-
choda è világi elót? chactesti es i-
dó szerént valo élet, rövid es min-
den nyaualyauál rakua: De è ve-

M 5 szet è-

ſtet életből megyen az őreckè va-
lo életbe, hól ſem bánót, ſem ſo-
moruság, ſem haboruság, ſem
nyaualya vagyon, hanem őreckè
valo őrem es vigafság: Mint à
ſtent irás mondgya: Az Iſten el-
törli az ő ſőmeckről minden ő
könyhullatáſit, es nem leſen az
zutan ſem bánod, ſem panafsol-
kodás 2c, Apocalip. 21.

A kereſtyén ember kimulic
vgyan ez elmulando világból: de
az őreckè valo élettire megyen,
kinec ninchen vége, Eluálic es el-
tauozi az ő atyafiaitól es ſerel-
mes barátitól: de nem ſockaic:
mert azzoc minnyáian, keueſ i-
dő mulua, köuetic őtet. Ez is ny-
luán valo dolog, hogy nem me-
gyen

68
gyen ellenségihöz, kic gyűlölic,
kic kergettic: hanem oly tarfa-
sághoz, mely nagy örüendettef-
ségel váryia ötet, tudni ilic, à tel-
lyes mennyei fereg. Ott adattic
őneki à düchőségnecc Coronáia,
melynecc örüendetes es dragala-
tos voltát emb ri sđm nem láta,
emberi fül sem hallotta: Mert aszt
késtítötte à felséges Isten az ő se-
retőinecc: Ilsa: 64. 1. Corinth. 2.

Miképen ezokaért senki meg
nem kárhostathattya à Christus
Iesust: azzonképen tégedet nem
kárhostathat senki, chac hogy i-
gaz es erős hittel függgy à Chri-
stus Iesuson. Mert hanem árt-
hattor à Christus Iesusnac, sem à
bün, sem à halál, sem à pokol: sin
te ezzen-

te ezzenképen neked sem árthat
nac: Mert az igaz hittel vagy à
te W radban, à Christus Iesusbã:
Es à te W rad, à Christus Iesus
te benned vagyon: Követközic
ezokaért ebből, hogy semmiké-
pen el nem kárhoštattol.

Nyilván így vólna, mikor tön-
nen magadnac elkellene viselni
à te bűneidet, hogy fellötte valo
nehezec vólnánac, es vgy mint
eluiffelhettettlenec, es ala nyom-
nánac tégedet à pokolnac féeke
re: De az WR Christus Iesus, ki
igaz Isten s ember, à viseli te é-
rötted, mind önenmaga mond-
gya, psal. 69: Ennekem, vgy mód
meg kel fizetnen, à mit én nem
ragadoštam. Te vétköštel: de à
Christus

69
Christus Iesus meg fizeti à te a-
dótságodat, es mindenfelő meg
ment es meg szabadít tégedet,
chac hogy őneki hátat ne vész,
hanem hozzà fies, es hidgy az ő
sönt Euageliománac Igéretíne
es bizzál erőssen ő benne. Mert
az Euangeliom nem egyeb, ha-
nem à Christus Iesusba valo ő-
rec életne igérete, mint sönt Pál
sól, 2: Timoth. 1: Higy ezokaért
az Euangeliomnac, es élš mind
őrecken őreckè. Amen.

Szerelmes attyámfia keresstýén
ember, ved esedbe: Ha ez egész
világnac bűneit tőtted vólna e-
gyedül, es azzokal meg terheltöt
tęd vólna magadat, még se esfel
ketségbe: Mert az Istenec ke-
gyelmes

gyelmes vólta sockal meg halad-
gya à te büneidnec nagy voltát:
Eßt az ő kegyelmeseget à Chri-
stus Iesus által meg jelentötte, es
ennec általa igírte, hogy kegyel-
mes akar hozzánk lenni, es min-
den büneinket meg bochatni.
hogy kedig eßt tellyes bünel hid-
gyünc, es bizonyossoc ebbe legy-
ünc, az ő sênt fiának halalával
meg bizonyította. A Christus
Iesus is ennec nagyobb bizonsá-
gára önenmagát ajánlotta minc
künc zalagúl, hogy sem az ő, sem
az ő mennyei sênt atyának Igi-
retibe ne kételkedgyünc.

A Christus Iesus kedig az Is-
tennec egyettlen egy es termé-
sêtsêrênt valo fia: Az Istenni á-
lattyá

70
lattyába à tística Igafság. Az em-
berségnek álattyá szerént kedig
mi vérünc es mi testünc: kichoda
lehet ezokaért teneköd bizony-
osb: es kichoda tellyessitheti in-
káb teneked adatot igiretedet,
mint à Christus Iesus, ki az igi-
retnek bizonyos vólta: Mert ő-
maga est módgya: En vagyoc az
út, az Igafság, es az élet. 10. 14.

Euel kedig meg bizonyította
az őlgaz vóltat, hogy sörni halá-
lal akart inkább meg halni, hogy
nem mint az ő srent Igitinec
valami hcia lenne.

Ha ezokaért hisz à Christus
Iesusba, es tellyes sűuel bízzol ő
benne, Lehetetlen dolog, hogy
el kárhoznál: Lehetetlen dolog,
hogy

hogy az Isten meg ne áldana tégedet, es hogy bűneidből meg szabadítuán à mennyei örökségnek örökösévé ne tenne. Mert mind à menny, s' mind à föld elemulic: de az WR Istennek Igérete es mondása állhatattason meg marad, mind öröcken öröckè.

Elhidgyed ezokaért eszt, keresztyén ember, hogy ha az egész emberi nemzetnek emberrè lôt à Christus Iesus, hogy tenékd is emberrè lôt: Ha à töb emberekért szenvedet, meg holt, pokolra sálot, halotaiból feltámadot, es mennyekbe menuén ũlt az attyá nac ióbiára: hogy te érötted is mind meg mielte mind ezeket, es hogy meg hosta es kében
meg

71
meg szerzötte mind azzokat, kie
az Istentöl igírué vóltac minc-
künc. Mert à Christus Iesusban
minden Isteni Igiretekneé betel-
lyessítése vagyon, mint sènt Pál
mondgya .2: Corinth. 1.

Ezokaért à keresztyén ember
váryion es kéyányon az Isten-
töl kegyelmességed es irgalmas-
ságot chac à Christus Iesus által:
Mert à Christus Iesus kóuüle
ninnen sem kegyelmesség, sem
irgalmaság, sem vigasztalás, sem
segétség. De à Christus Iesusba
vadnac mind ezzec: Vadnac ke-
dig nagy bőséged: chac hogy i-
gaz hittel kéuányuc tőle.

A keresztyén ember, ezokaért
az ő betegségébe es késértetibe

N ne néz-

ne nézzen az ő bűneire: mert a
bűnre való tekintet rettenetes: A
halálról se gondolkodgyéc: ha-
nem tellyes bűuel fordúlyon a
Christus Iesushoz, es arról gon-
dolkodgyéc. Ebbe a Christus Ie-
susba nem talál egyebet, hanem
ártatlanságot, Iámborságot, E-
letet es öröckè való bodogságot.
Ezzec kedig mind a keresztyénè
lesz nec, ha a Christus Iesust meg
ismeri, es erőssen bizic ő benne.
Ezokaért mondom, hogy a ke-
resztyén ember az ő betegségébe
es késértetibe ne nézzen az ő bű-
neire, hanem chac az igas Chri-
stus Iesust álassa szömei eleybe, es
vgyan meg tölche az ő bűuét a
Christus Iesussal, es eképen álha-
tattofonn

79
72
tattofon meg maradhat még à
pokolnac kapui ellen is, ha rette-
netesbec vólnának is. Matth. 16.

Ebből igen nagy vigasztalás
vagyon à keresztyénec, mikor az
ő késértetibe meg gondolya, me-
ly igen nagy kegyelmességel fo-
gatta mindenha à mi Wrunc
Christus Iesus hozza à bűnese-
ket, kic meg ismeruén bűneit, ke-
gyelmességét keuántác, es bűnek-
nec bochánattyáért effedelstec ő
előtte: miképen erről bizonságot
tesz nec à szent Euangelistác. Te-
kints ezokaért, keresztyén ember
à szent Magdalnánac példaiára,
mely kegyelmessen à mi Wrunc
Christus Iesus ašt feluészi: mely
idelden vigasztallya, es minden

N 2 bűneit

bűneit meg bocháttya. Annac
vtánna az ő nagy kegyelmessé-
gének meg ielőntésére leg elő-
ster is meg ielenic ő neki, mine-
kutánna halotaiból feltámadot
vólna.

Annac vtánna tekints meg à
toluaynac példáiát: melly igen
nagy kegyelmességgel feluészi ő-
tet à mi Wrunc Christus Iesus, es
à mennyei paradichomot igíri
őneki, nem nézuén az ő előbeli
bűnes életét, sem az ő érdemét,
hanem chac az ő igaz hitet, miért
hogy bizzic ő benne tellyes sű-
uel. Bizony őruendetes es vigas-
talo mondás ez. Ma velem léss à
paradichomba.

Touabba tekints meg à Za-
kheus

73
kheus példáiát: Ez à Zakheus
fucker es fő vforás vala, annakfe-
lőtte pogán is vala: de még is me-
ly igen nagy kegyelmességed
mútatta hozza à mi Wrunc Ch-
ristus Iesus: Mert feluóué, min-
den bűneit meg bocháta, es à
mennyei bodogságnac örekes-
séue tóué. Mert aást monda à Ch-
ristus Iesus: E mai nap iduőség
adattot è háznac: miért hogy ő is
immár Abraham fia. Latodè, ho-
gy Abraham fiánac mondgya:
Az Abraham fiaie kedig à men-
nyorság, az az, Kic à meg ígirt
magba, à Christus Iesusba biz-
nac es hisnec, mint Abraham.

E példákba látod immár, ke-
restyén ember, mely igen nagy

N 3 legyen

legyen à Christus Iesusnac kegyelmessége es irgalmasága: Mert ezeket è bűnes embereket mind feluõtte minden érdemekenkül: bűneket kedig meg bõchattya ingyen, chac az õ iõuõtából, es à mennyei bodogságot adta õnekic. Ezzokaért te is, keresztýén ember, fies à te Wradhoz, à Ghristus Iesushoz: õ nála találst kegyelmességed, irgalmaságot, segétséget, vigasztalást, õremet, vigaságot es az õreckè valo bodogságot: chac hogy elne fordúly elõle: hanem õ hozzà ragaszkodgyál es erőssen bízzál õ benne. Az Isten õ általa ígírte az õrec életet. Az Isten Igaz: Ezzokaért

74
zokaért nem challattatol: Ebbe
bizzonyos légy.

MIKEPEN

KELLYEN A KERESZ-

tyén ember nec vigasztalni

magát, mikor à késértetbe

meg nagyobbittyá es

meg fokasittyá az ör-

deg à bűneket, hogy

ez által à ssegény-

kereszttyé embert

kętsębe eytse.

Mikor à Sathá nem akar meg

sűnni, hanem sűnettlen gyótri à

ssegény kereszttyén embert, ki à

késértetbe esset: es külemb külęb

módot keres, hogy az ő bűneit

N 4 rettene-

rettenetes képpé eleybe támaszt-
hassa, hogy kétségbe cythesse: ac-
kor arra vigyázzon, es minden
vólta képen gondot viselyen, ho-
gy az WR Istennec Igasságához
es szent igéiéhöz ragaszkodgyéc,
es attól elne táuozzéc: es az igaz
hitben állhatattofon meg marad-
gyon. Ha ebbe kedig állhatatto-
fon meg marad, lehattetlen do-
log, hogy az ördeg, gyözedel-
met vegyen ő rayta. Mert à ke-
restyén éber nec iduóssége né hó-
ra auagy vayra rakatot, mellyec
à hęvvségtől igen hamar meg ol-
uadnac: hanem rackattot az igé-
erős es kemény szicklára, az Isten
fiára, à Christus Iesusra, kitől el-
kel táuozni mind ördeg nec,
mind

mind bűnnec, mind pokolnac 2c

Az igaz keresztyén ember ezokaért eszt mondgya az ő késértetibe à pokolbeli ördegnec: Te pokolbeli ördeg: Igen gyöttres és igen nyomorgatz engemet, es külemb külemb bánatba eytes: mind Testem s' mind Lelkem v-tán lefesködel: De mind az által igen iól tudom, hogy az én Istennem, te Istened is. Isténec terömtet álattya vagy: én is vgyan azon Isténec terömtet álattya vagyoc: ha ezokaért ez az én Istennemnec akarattya, hogy engemet késérts, gyöttery, nyomorgas 2c, bátor, legyen így: Az én Istennemnec, es az ő akarattyanac engedec: nem rúgódózom

N s az el-

az ellen: mindent őremest elsen-
uedec és eltűrec ő érötte. De ta-
uoly legyen ez te töled őrdög,
hogy egy hayfált akarnálföiem-
ről leuenni minden hatalmasá-
godal, az én Istenem nec akarat
tya nélkül: nem hogy az én lel-
kem nec valamit akarnál ártani.
Mert én könyörgec az én édes
Istenem nec, hogy engemet, ő te-
röm tet álatyát, meg őltalmaz-
zon, à te hatalmaságod ellen: es
igé iól tudom, hogy meg műue-
li, es nem engedi, hogy à te tor-
kodba essem. In, it vagyoc az én
Istenem nec kezébe es hatalmá-
ba, es őremest kéf vagyoc mind
halni, s mind élni, az ő őent aka-
rattyánac rendelése őerént.

En tu-

Handwritten signature or scribble

76
En tulaydon õnnen magamat nem segéth tem vgyá, nem is érdemletem, hogy õ segétsen engemet. de még is asít hissem es reménlem, hogy õ segét engemet, es hogy az õ kegyelmességébõl, az õ s̄ent fiaéit, a Christus Iesusért, az én egyettlen egy megváltómért iduõzit engemet. Mert tudom es hissem, hogy õ meghólt én érõttém, nem chac én érõttém, hanem az egész világer, es cleget tõt à mi bûneinkért. Es̄t kedig az õ s̄ent halálát aiándokon adta ennekem: De nem chac ennekem, hanem mind azoknac, kic õ benne his̄nec: azoknac minnyáián kereste à ményei es õrec életnec õrekségét.

Ez az

Ez az én vigasztalásom: Ebbe va-
gyon minden bizodalom es
reménségem. Erre is bátoron es
őremest meg haloc, az ő sient ke-
gyelmességéből es jó akarattya-
ból.

A KERESZT- SEGNEC VIGASZ- talásáról.

Kereszttyén ember, mikor az
ördeg tégedet à felől meg mon-
dot késértetbe eyt, es à te lelki
ismeretedet à bűnnec nagy vól-
taual haborgattya, mindgyarást
emlékőzzel à te keresztiségedről,
miképpen abba köttést tőttel az
Istennel, ő is viscontac te veled.

Ó arra

77
Ó arra kötötte magát, hogy te
Istened akar lenni, akar éitelt-
ni, táplálni, óltalmazni es iduőzi-
teni. Te kedig erre kötötted, ho-
gy ellene akarš mondani az ör-
degnec es minden ő akarattyá-
nac, es est fogattad, hogy hinni
es bizni akarš az Istenbe, ki At-
tya, fiu es šent Lélec, egy bizony
Isten: es hogy ašt à te hitedet
meg akarod bizonyítani igaz
gyümölcskekel minden emberek
höz: Touabba, hogy à régi Adá-
mot, à te bünes testedet meg aka-
rod foytani, es à benne valo go-
nosš kéuánságokat meg óltani:
Es hogy napról napra vyab vy-
ab Istennec terömtet alattya len-
ni akarš. Ez, keresštyén ember,
az If-

az Istennel való köttésed.

Ezokaért ebből, à te keresztsé-
gedből, végy à te Lelked nec erőf-
séget es vigasztalást: es aist mond-
gyad tönnenmagadba. Imè; meg
keresztelköttem, es ezért è világi
életbe helyhestöttem, hogy meg
háborgatattasam es késértöt-
tessem, az én édes iduözitem nec,
à Christus Iesusnac, példáia se-
rént, hogy én is feluegyem az én
keresztemet, es őtet köuesslem.
Miért kedig hogy ez az én édes
Istenem nec akarattya, legyen:
Nem haborodom meg ezokaért:
hanem è késértedben békeséges
lessec, es ő tőle vároc segétséget
es vigasztalást, miért hogy köttés
sem vagyon ő vele, hogy Isten-
nem a-

78
nem akar lenni, meg akar óltal-
mazni minden bűkségeinkben:
E nagy vigasztalás.

Mert à keresztyén ember pe-
chetes leuelet vót arról à keresz-
ségbe, hogy az ő kereszte, nyomor-
rusága, nyaualyaia es halála nem
ártalmas őnekie. Mert ezzel im-
már nem à keresztyén emberè,
hanem à Christus Iesusè: Azzè à
te nyomoruságot, nyaualyát, ké-
sértettet es halálod. Miképé ezo
kaért à Christus Iesus mind az-
zokat meg győzte, es végre ha-
lotaiból újmet feltámadot, es im-
már őreckè él: azzonképen ašt
igírte, hogy ő általa te is mind
meg győzed őket, tudni illic, à te
nyomoruságidat, nyaualyaidat,
késér-

Sum petrus in

& c.

késértetidet, bűneidet, à halált, à poklot, es minden te ellenségédet, es hogy az vtólso napon ismet feltámaszt az ő vele valo őrec életre. Erre köttelestte à felséges WR Isten magát, es est írte teneked à keresztségbe à keresztelő egyház szolgaiánac általa, ki megkeresztelt tégedet, Attyánac fiunac es szent Léleknec neuébe.

Bizonyos vagy ezokaért mind ezekben, keresztyén ember: mert pötűetes leueled vagyon mind ezekről. Az Istenec Igirete à leuek. A keresztség à pechét: nem chalhat ezokaért az Isten: Mert igaz mondo ő.

Az WR

AZ VR VA⁷⁹

CHORAIANAC

Vigasztalásáról.

Az WR Vachoráianac Igei nyiluan valóc. Mert meg iriac õket à s̄ent Euangelistác, es à s̄ent Pál Aapastal. ott meg halod, mit s̄ól tenęket es mit igír à Christus Iesus. Az õ s̄ent Vachoráiába ételt es itált ad tenęked: nem kőz kenyeret, es kőz bort: hanem s̄entséges kenyeret, es s̄entséges bort, melyekel valóba vagyon es oštogattatic. az õ s̄ent teste es s̄ent vére: Oštogattatnac kedig à keresztýének nec õrec életekre es iduőséğöckre. Mert est mondgya: Vegyétec, egyetec. Ez

○

az en

az én Testem, mely tú érdtettec
halálra adatic: Efst tegyétec az én
emlekőzetemre. Azzonképen à
vachora vtán, vōuē à pohártis, es
est monda. E pohár vy testamé-
tom, az én vérembe, mely soka-
kért kiontattic bűnek nec bocha-
nattyáért: est valamenyéser is-
sátoc, az én emlekőzetemre te-
gyétec.

Ez igiket ved esedbe keresz-
tyén ember, es keményen tarch-
meg őket sūuedbe, es azzockal
vigasztald meg magadat. Mert
nem chac sēnt Peter nec, sēnt
Andrásnac, auagy à tōb apas-
loknac mondotta ezeket: hanē
nēked is mondotta, es nēked sōl-
gálnac ez igic, sēnt mint sēnt
Peter-

80
Peter nec, auagy ſzent Ianoſnac.
Ezokaért, ha keresztyén ember
vagy, es hozzád vötted à Chri-
ſtus Ieſuſnac ſzent teſtét es vérét,
emleközzele è ſzent teſténec es vé-
rénec ereiéröl, es mindé te neheſ-
ségedet, nyomoruságodat, rette-
gésedet, es à kesértetből táma-
dot ſomoruságodat veſd à ke-
resztyéni annya ſzentegyháznac
köbelébe, es ſűuetſerént könyö-
röggy.

AITATOSIMADSAG
az Iſtenhöz.

O mindenható, drec es kegyel-
mes Iſten: En igen nyaualyas bü-
nes ember vagyoc, keuélſég nec,
O 2. telhe-

telhetetlenségem, paráznaság-
nac, gyűlölségem és külemb kü-
lemb fele bűnem miatt meg fertő-
sítettöt: Ennem felötte külemb
külemb nyaualyáckal, bánatoc-
kal, késértetődkel meg gyöttröt-
tettem és meg terheltöttem.
Nem találhatoc kedig soholt se-
gedelmet magamnac: Vigasztá-
last sem kaphatoc sohult: Ihol-
fekssem à te hatalmadbá, és nem
segéthetec magamnac. Ezokaért
én édes Istenem, kegyelmes Iste-
nem, tenéked nyitom az én sű-
tuemet, és te ellötted vallom min-
den én terhös bűneimet, és elö-
be rakom minden nyaualyaimat
és sűkségimet. hozzám vöttem,
à te sient igiretedre, à te sient Tes-
tedet és

87
tedet es véredet, melly bizonyos
ielec ennekem, hogy kegyelmes
es irgalmas akars lenni én hoz-
zam, es hogy minden bűneimet
meg akarod bochtáni.

Hísem kedig, hogy minden
te szent Angyaliddal melletem
vagy: Ha meg kel halnom nem
lessec egyedül a halálba: Ha szend
uednem kel: szenduednec én vel-
lem minden te szent Andgyalid,
ennec nyiluan valo bizonságara
hozzám vöttem a te szent fiad-
nac, a mi Wrunc Christus Iesus-
nac szent Testét es szent vérét: Ez
zec è bizonyos ielec nem chal-
nac meg engemet: erőssen ragas-
kodó azzokhoz, es meg tartom
öket a te szent erödel, mind a

O 3 bün,

bűn, mind az ōrdeg, s' mind à po
kolnac ellene.

En édes Istenem, elég bizony-
os vagy te enněkem à te ſent i-
giretedbe. Ninchen kedig ſem-
mi hea enněkem abba, akar mēl-
to legyec, s' akar nem: ebbe bizo-
nyos vagyoc, hogy à te ſent ſere-
gōdnec, à te annya ſentegyhá-
zadnac tagia vagyoc, az igaz hit
nec általa, az erōs ſiklára, à Chri-
ſtus Ieſufra, épitōttet. Nem árt
ennėkem az én mēltatlan vól-
tom, miért hogy az ō kegyelmef-
ségébe bizom. Mert à te édes fi-
ad, az én megváltóm nyilúan
eſt mondotta: Iđyetec én hoz-
zam minnyáian tú, kic munkal-
kottoc es meg terhōltettettec, es
én meg

Handwritten marginal note:
Handwritten text, possibly a name or reference, written vertically on the left margin.

Handwritten marginal note:
Handwritten text, possibly a name or reference, written vertically on the left margin.

Handwritten marginal note:
Handwritten text, possibly a name or reference, written vertically on the left margin.

Handwritten note at the bottom left:
Handwritten text, possibly a signature or date, written at the bottom left of the page.

82
én meg vyittlac tûteket. Ismet
est moodgya: Minnyáian, à kic
hosszám idnec, nem ûzettetnec
én tõlem. Szabadon est is mód-
gya, hogy õ à bûnesekért idt è vi
lágra: Es a est igiri, hogy à meg
segget nádssált el nem akaryia
tõrni: es hogy à fûstelgõ meçhet
nem akaryia meg óltani: Ez
az én nagy vigasztalássom:
Erre bizom magamat: Me-
rt ezzec az õ s sent igireti:
Igaz õ, Meg nem chal:
Ebbe bizony-
os vagyoc:

E könnyuetskenec maso-
dic részénec vége.

O 4 EKÖN-

E KÖNYVE

TSKENEC HARMADIC
Reséről, tudni illic, à Pokolnac rettegéséről, es à Lelki ismeretnec az Örec kárhozat miat való sórongattásáról.

Nagy gondgya vagy on erre az Ördög nec, hogy az embert az ő betegségébe kétségbe eythesse: Minden tudományit cölő vésszi, es kesérti à szegény betegen. De minden ő tudományi, es álnakságos kesérteti közzet ez leg rettenetesb, hogy az embert meg kesérti az válástásról való sórgalmatofságal, es ollyá gondolato-

83
dolatokat hagy az ő sűvébe, ho-
gy à betec így gondolkodic.

Im betec vagy: Ha az Isten sē
retne tégedet, tehát nem vólnál
betec, hanem jó egészséged vól-
na. De miért hogy betec vagy,
iele annac, hogy gyűlöl az Isten,
es hogy nem vagy az őrec élet-
tre őrektől fogva választottac kő-
zet: hogy iduözűiketz tehát? zc
Ez az őrdég nec fő nyila, es à leg
fellyeb valo késértötte. A kerés-
tyén ember az olyan késértetbe
erre viselyen gondot, hogy az-
WR Istenec kegyelmes Igire-
tihöz erőssen ragaszkodgyec, es
aszt sűvébe erőssen befoglalya, es
semmi képen arra ne hadgya
magát vinni, hogy az őrdégel a-

○ 5 karna

karna disputálni auagy vette-
kõdni.

Ha az õrdeg ellen meg akarõs
maradni: tahát eõst mûueld, es eõst
mond à Sathánac: Mennyel elõ-
lem te gonosõ Sathá. Így vagyon
írua: es így paranchol az én Iste-
nem: Ate W radat Istenedet meg
ne késérched. Az én édes Istené
mind éltic iól es igen kegyelmes
sen chelekõdet én velem, es az õ
én velem valo iótéténec ninchen
sáma: Mire mûuelném tahát eõst,
hogy az õ kegyelmességébe két-
ségbe esném? Eõst mûuelte én ve-
lem, hogy à keresõtséghez hozot,
es az õ õent Igaságánac, es Euã-
geliománac, ismeritire vit: Etelül
es italül adta az õ õent fianac tes-
tét es

84
tét és vérét, hogy azzoc által bi-
zonyos legyec, hogy ő atyám en-
nekem, es hogy minden bűnei-
met meg bocháta, es az őrec bo-
dógságot őrekségül ennékem
adta 2c: Mire esném tehát ő ben-
ne kétségbe? Mire verném visésba
es meg hamissitanám az ő szent
igiretét? Mire gondolkodnám
heába valo szorgalmatosságal az
választatoknac választáffoc felől?
Ő maga az én édes Istenem taní-
tot, miről es miképen kel gon-
dolkodnom, hollot eszt módgya,
Ioan. 3: Vgy szerette az Isten é vt-
lágot, hogy az ő egyettlen egy fi-
át ada, è végre, hogy valakic ő bé-
ne hisz nec el ne veszszenec, hanem
őrec életet vallyanac. Ihol hal-
lom, ho-

Hogy
a vil
et
szent
igiretét
gondolkodnám
heába valo
szorgalmatosságal
választatoknac
választáffoc
felől?
Ő maga az
én édes Istenem
tanított,
miről es
miképen
kel gondolkodnom,
hollot eszt
módgya,
Ioan. 3:
Vgy szerette
az Isten é
vtilágot,
hogy az ő
egyettlen
egy fiát
ada, è
végre,
hogy
valakic
ő béne
hisz nec
el ne
veszszenec,
hanem
őrec
életet
vallyanac.
Ihol
halom,
ho-

Szent
János
-3-

lom, hogy az én édes Istenem eszt
igíri, hogy valaki az ő szent fiába
hiszen, elnem kárhozic, hanem ő-
rec élet adatic őneki.

Ezokaért, hissec én az ő szent be-
szédénec, bizom is az ő szent fiá-
ba, mint az én édes es egyettlen
egy közbejárómba es iduőzi-
tőmbec: Bizonyos is vagyoc ebbe,
hogy az őrec életre választottac
közzül valo vagyoc: Mert az én
keresétségembe beiratattam az
életnec könyvébe, honnét, te go-
nos: Sathan, engemet ki nem tör-
les: Takarodgyal el ezokaért, es
menny à hitetlenekhöz, kic az
Istent nem ismeric, sem biznac ő
benne: En velem teneked semmi
gondom ninchen.

Ved

85
Ved esedbe ezokaért, kereszt-
tyén ember, hogy eképen támad
gy az ördeg ellen. Mert miuel ho-
gy te à Christus Iesusnac ismeret-
tíre iutottál, bizonságot vettél
arról, hogy az ördec életnek örde-
kessé vagy. Mert valaki az ördec
életre válastattot, az nyiluan az
Euangeliomnac predicalássa ál-
tal à Christus Iesusnac ismeretire
iút, es az ő benne valo hitnek ál-
tala igazúl meg, es végre à men-
nyei bodogságba megyen: E ny-
iluan valo dolog: mert ez az If-
tennek kegyelmes végezéssé es
tanácha à hív kereszttyénekről,
Rom. 8.

Ezokaért semmit ne gondol
aual, à mit à gonofságos Lélec,
az ör-

az ördeg, ez ellen hoz es mond.
Chac hidgy à Christus Iesusba,
es ô tiyed: te kedig õuè vagy: Ne
fely ezokaért semmi veszedelem-
től: Mert miképen el nem veslhet
à Christus Iesus, azzonképen te-
is, es semmi kétségnekül iduõ-
zúlš: Mert à hiw keresztyéneec, az
atyától, à Christus Iesushoz von-
nattatnac, Ioan. 6: Es meg hatta
az Attya WR Isten az õ ſent fi-
ának, à mi WRunc Christus Iesus
nac, hogy à hiw keresztyéneket
iduõzítse, hogy senki közzülec el
ne veslšen. Ioan. 10.

Ezokaért ne fely: hanem légy
bátor: es semmit ne ketelkõd-
gyel: Mert minnyáian, à kic igaz-
zán à Christus Iesusba hisnec,
az õrec

86
az őrec élettire válastattac. Min-
dé ember ezokaért sieffen à Ch-
ristus Iesushoz, es erős hittel hid-
gyen ő benne: mert ő az igaz ay-
to, mely által mennyországba
mehetne minnyáian azzoc, kic
iduözülne.

It è helyen, attyámfiak keresz-
tyének, vegyűc esünkbe à sènt
Pálnac intését, mellyel inti à ke-
resztyéneket, esst monduán: Heb-
12: Attyámfiak, Tűréssel es béke-
ség sènuvedéssel fufunc à mi e-
lönkbe adot bayba auagy tusza-
kodásba, es nézűnc à hitne her-
tzege, ki az ő elötte valo őrem-
ne helyébe, es sènuvé à keresz-
tűn valo halálat, à gyalázatot
meg

meg vtáluán, az Isten sękince
iobia felől ulti.

Ismet est mondgya, Heb. 4:
Nem olyan fõpappunc vagyon
minękunc, ki nem kõnyõrülhet-
ne à mi gyarloságinkon: hanem
ollyan, à ki mindenképen meg
késértõttet, hafsõlatofság sęerent
bun nélkül: Annakokaért bátor-
ságal mennyunc à kegyelemşec
eleybe, hogy nyeryiunc irgalmas
ságot, es kegyelmed talályunc,
az idõbe, mikor sũkség segede-
lem minękunc.

A keresştyén ember it esşebe
végye, hogy à Christus Iesus mi-
nękunc adattot.

1 Elõşer, hogy õ legyen à mi
megváltónc, békeség sęerzõnc,
elęgtõ-

84
elégteűdnc, es iduzitdnc. 2c.

2 Másodszor, hogy példánc legyen minékűnc, hogy ötet követuén iámborúl élyűnc es hallyunc. Így hally meg mint à Christus Iesus, es iól halsz meg: Mert ő például adattot eldñkbe, hogy ötet köuefsűc mind életűncel, s' ming halalunkal. Senki igazzán nem élhet, nem senuedhet, meg sem halhat, hanem az, à ki ötet köueti minden modon. De ez à nagy vigasztalás minékűnc keresztyéneknek, hogy à mi halálunc minékűnc nem ártalmas: Mert elnyeletet à Christus Iesusnac halálától.

P A mi

A MI VRVNC

CHRISTVS IESVS-

nac példaiáról, melyet main

nyáian minékünk keresz-

tyéneknek követ:

nűnc kel.

A mi Wrűnc Christus Iesus,
az ő kényssenedésébe meg.ké-
sértettéc à halálal, mikor est mő-
dác őneki: Szályon immár à ke-
resztfáról: Egyebeket segitet: de
őmagát nem segiteti: mint ha
est módanaiác: oda vagyon im-
már à Nazaretbeli Iesus: Ezzen-
nel meg kel halni, nem lehet e-
gyeb benne. Ezzennel à haláltól
meg emestöttic es semmiuè le-

ben 2c. 5

88
ßen 2c. Ssinte ezzenképpen kezd
tégedet is à pokolbeli ördeg ké-
sérteni à te betegségödbe. De ne
fély, keresztyén ember: végy bá-
tor süued magadnac. Mert à Ch-
ristus Iesus meg győste eszt az
ellenséged: ő benne, es ő általa te
is meg győzed, es ő győzedel-
met nem veszen raytad.

Ragadgyad ezokaért à mi W-
runc Christus Iesusba valo hit-
nec paysát, es vesd elödbe, es eszt
mondgyad: Az én édes iduözitő
Christus Wram, az örec menny-
ei dűchőség nec királya, él es vv-
ralkodic: ez nyilván nem hágy
engemet à halálba, eszt igen iöl
tudom: Es ő vele élec együt mind
örecken öreckè.

P 2 Ha az

Ha az ōrdeg eſt mondgya.
Ha te Wrad vólna, es kegyel-
mes te hozzád, es életödöt akar-
náia, nem ereſtene ennye ſoc ny
aualyát reád, ſem hadna olyan
nagy késértetekbe eſned: 2 c.

Mindgyaráſt eſt felellyed: Ho-
gy az én édes iduözitém eſt ereſt
ti ream, nem haragból vagyok,
veſtedelmemre ſints ennékem:
hanem iauaimra vagyok. Mert
ha az ōrec életre iutnom kel:ta-
hát elkel előſer eſt è nyaualyás
életet hadnom: es az vtan à ha-
lálnac általa iutoc az ōrec életre
es bodogságra. Igen ió kedig en-
nekem es igen haſznos, hogy be-
tegségbe es faydalmokba va-
gyoc, es hogy végre meg haloc:
Mert

89
Mert mind ezekből es ezzec által ismerem, es esembe vessem, mely igé nagy kényokat senuedet à keresztfán én éröttem, es mely igen kefferü halált kóftolt, hogy az én, es az egész emberi nemzetnec bűneit eltörle néie. 2c.

Mert ha az én édes WRam, à Christus Iesus è betegséget es ké sértetet ream nem bocháta volna, ingyen sem ismerhettem volna az életnec hatthatto vóltát à Christus Iesusba, mely által elnyelettöt à mi halálunc: Hálát sem tudtam volna adni őneki à mi velunc valo foc iótéteiért. Ezzokaért hadgy békét, te gonosb őrdeg: Mert él az én édes WRá, à Christus Iesus: én is élec ezokaért: es az én

halálom nem leszen egyéb ennekem, hanem csak édes álmom, es az őrec életre való bemene-
telem.

Másodszor meg kesértetéc à
Christus Iesus à bűnel, mint ha
bűnes vólt vólna, mikor est mód-
gyac vala à Sidóc. Ha Isté fia vagy
isál le à keresst fárol. Egyebeket
segéttet: Segéts immár magadat
is: Mint ha est mondanáiac: ha-
zugság es chalárdtság az ő dolga
Nem Isten fia ő, hanem egy igen
bűnes ember: Ezzért erebstötte
az WR Isten est è nagy büntöt-
tést ő reáia.

Szinte azzonképen kesérti à
Sathan à beteg embert is: Mind
ősbue fedegeti bűneit: azzokat ke-
dig min-

90
dig minden vóltaképen meg ó-
regbíti, hogy à szegény keresz-
tyén embert az Istentől elszakas-
tassa, az Istenec kegyelmessé-
gébe való bizodalmost szűűéből
kiuonhassa, es hogy kétségbe
eythesse.

E nagy késértetbe erős légy,
keresztyén ember, es lelki bátor-
ságal est mondgyad: Vgy va-
gyon: én nyaualyás ember va-
gyoc, es nagy bűneket töttem.
De à Christus. Iesus, az én meg-
váltóm es iudóztóm, kibe én hi-
szec, es kibe bizom, nem bűnes:
hanem szent es igaz: Nem chac i-
gaz: hanem ő maga az igazság.
Ő kedig meg hólt à keresztfán
az én bűneimért; Eleget töt ezo-

kaért az én bűneimért, es tellyes-
ségel meg fűzetet, noha nagyob-
bac es többec vóltac vólna is. Me-
rt ha ő az egész világnac bűneiért
meg hólt: nyiluan valo dolog,
hogy az én bűneimért is meg
hólt. Ezokaért ennekutánna né
vagyoc s̄orgalmatos az én bű-
neimről: Hálát adoc az én édes
WRamnac, à Christus Iesusnac,
hogy ő eleget tót éröttem, es ho-
gy meg s̄abaditot engemet.

Harmads̄or, meg késértetéc
à Christus Iesus à pakolial es ő-
rec kárhozattal, mikor es̄t mód-
gyac vala à Sidóc: Bizot az Isten-
be: S̄abadicha meg immár, ha i-
gen kel: Mint ha es̄t mondaná-
iác: Mindé bizodalma, melyel bi-
zot az

91
zot az Istenbe, heába valo. Nem
kel az Istenec: Eluettötte örec-
kè az Isten: Elkárhozot: pokolba
kel menni 2c.

Ah keresztyen ember, mikor
az ördeg à te betegségedbe è ké-
sértöttel kényoz tégedet, akkor
álhatatofon maradgy à te hitet-
be, es vesd hátra mindét, à bünt,
à halált, à poklot 2c: Mert nin-
chen imnár semmi gondot az-
zockal. Tekénts kedig à Christus
Iesusra: Mert à Christus Iesus ti-
ied: ő meg váltot tégedet az ör-
degtől es à pokoltól. A Christus
Iesusnac ártatlansága tiyed: a-
ual meg ériőd, ha nagyob bünes
vóltál vólna is: sőt ha ez egész vi-
lágnac büneit egyedül tötted vól

na is. A te sűved el ne táuozzéc
à Christus Iesustól, hanem ő ben
ne erős hittel légy álhatattos, es
nyilván ebbe bizonyos légy, ho
gy még á pokolnac kapui nem
tehetnec ez ellen semmit, mint
Christus Wrunc ő maga mond
gya, Matth. 16.

Ackor nagy Lelki bizodaló
mal esít mondhatot à Christus
Iesussal, psal. 16. Az WR min
denkoron az én sűdmeim elöt va
gyon: Mert iob kezem felöl va
gyon, ezokaért el nem tántoro
sóm. Ezokaért őruendez az én
sűuem, es vigad az én nyeluem:
Sőt az én testem is bátorsággal
nyugsic. Mert nem hagyod az
en lelkemet pokolba, Es nem en
gedet,

geded, hogy à te sènted meg rot
hagyon. Meg mutatod ennèkem
az életneç útát: òremneç bõsege
vagyon te elõted, es gyõnyõrû-
ségeç vadnac à te ióbodon mind
òreckè. A Christus Iesusba valo
hitneç általa Isten fiaua löttel, ke-
restyén ember. Az Isten fia ke-
dig eszt mondgya: hogy à hiw
kerestyéneç, mint az Istenneç
áldoti, be menneç mennyekbe
az òrec életre, mely kezdettõl
fogua késítõttet nekieç: Nem
mehetz ezokaért pokolba, el sem
kárhosshatol.

Ha kedig eszt ismeret, kerest-
tyén ember, auagy eszedbe veszed
à késértõtbe, hogy erõttlen vagy
à hitbe, es bekételen betegségõd
be zc es

be 2c es abból közdeſt félni, ho-
gy à te dolgod nem ép az Iſten-
nél 2c: E késértőtbe, mely nyil-
uán igé nagy es rettenetes, mind-
gyáraſt elmélkodgyél à Christus
Iesusnac késértetiről, mikor ő à
keresztfán oly igen nagy késértet
be iuta, hogy elſt kialtya vala: En
Iſtenem, én Iſtenem, mint hattál
el engemet. Felséges Iſten, mely
igen nagy es kimondhatatlan
késértet vólt ez? Mely nagy ke-
ferúséggel kóſtolta à mi Wrunc
Christns Iesus à halált miérot-
tunc? Mely igen nagy munkáual
meg könnyebittötte à keresztne-
c, à nyomoruságnac es à késértöt-
nec vtát minékunc?

Ha kedig à mi Wrunc Christus Ie-

93
Istus Iesus őremest es szabad akaratból adta magát è kimondhatatlan nagy késértetbe, es oly nagy kesserűséget szenvedet, enged uén az ő mennyei atya akaratjánac, nyilván tudgya es ismeri à mi gyarłoságunkat es erőtlen vóltunkat: Es őnen maga est mődgya idyetec én hozám minnyáian tū, kic munkálkottoc es meg terhőltettőttec, es én meg vyilac tūteket. Bezzeg nagy vigasztalás ez.

Hol lehet kedig nagyob késérted, mely rettenetesben győtrőthetnéie, es nagyobban terhőltethetnéie à szegény es nyaualyás bűnes embert, mint ez: Mikor fél, hogy az Isten nem kedueli ő-

ueli őtet: hogy nem akar kegyel-
mes hozzáia lenni: Es mikor ő-
magába aſt őrzi es ismeri, hogy
igen erőttlen az ő hite, es hogy
mindenképpé az Iſteni dolgok-
ba igen hidec 2c Ieſu Chriſte Iſ-
tēnec ſent fia, ſegéts: ne hadgy è
nagy vezbe: mert ez à leg nagyob
késértet, es vgy mint à töb késér
tetők nec főie.

De Ne bánkodgyál, keresz-
tyén ember: Mert à Chriſtus Ie-
ſus igirt ſegétséget minckūnc, es
hogy el nem hágy. Nem hazúd
ő: Nem műuel ezokaért egyebet
benne. Ha őrzet it à te félelmes
völtodat, es hited nec gyar lo vól-
tád, könydreggy azzon helt az
Iſten nec, es meg ſegit tégedet, es
ennek-

94
ennek vtánna felmagasztalod az
ő Neuet, es hálát adtz őnek: Meg
ígírte, hogy nem hágy: hanem
hogy meg segít: nyilván meg mű
ueli, es ígíretit meg nem máso-
lya: Ne sünyly meg: kérd à te mé-
nyei s'ent attyádat, ki minden vi-
gasztalásnac atya, hogy el ne for-
dúlyon tőled, es el ne hagyjon: az
ő tanítványiual könyőreggy e-
képpen, Luc. 17. Wram, őregbi-
ched à mi hitűnket, es nyilván
meg műueli.

Est is műelheted, hogy az
Isten eleybe esuén könyőreghetz
amaz emberel, ki à fiaért könyő-
reguén est monda iduőzitonk-
nec, Mar. 9: Hissem Wram: de idy
segétségül az én hittetlenségem
nec. En

nec. En édes Wram, siyes az én
segétségemre, mert ennélkül ves
nem kel: Nagy à te irgalmasá-
god minden te terömtet álatin:
En édes attyám: Ne törüenköd-
gyel à te szolgáddal, mert à te i-
gaz itiledben senki meg nem
maradhat. Az én édes Wram es
iduözitöm az én igazságom: O-
én édes attyám, ki minden irgal-
maságnac atya vagy, arra te-
kénts, es est nézzed, es adgy éne-
kem az igaz hitet, hogy igazzán
hihesséc à te szent hadba, à mi W
runc Christus Iesusba: Es vigas-
tald az én szüemet à szent Lélek-
nec vigasztalásáual, hogy à Chri-
stus Iesusba mindéha öruendez-
zéc: Amen.

Est ved

95
Eſt ved eſtedbe kereſtyén em
ber, hogy à te haláloddal ſietz à
meg tiſtulásra es az vyonnan va
lo ſűletésre, mint az neheſkes aſſ
ſonyálat faydalómal es keſſerű
ségel ſiyet à gyermek ſűlésre. De
mindgyaráſt azután nagy őrem
es vigafság köuetkőzic . Emle
kőzzel kedig erről, hogy à Chri
ſtus Ieſus, az élet nec feiedelme is
olyan keſſerűséges bayuiuásba
vólt, es à halálal viut, es győzedel
met vót, nem maganac, hanem
teneked vigafſtalásodra.

Az Iſtennec válaſtottinac pél
dáiokis legyen előtted . Mert
mennye ſoc iámbor kereſtyé
nec , mennye ſoc mártiromoc
kezdettől fogua à Christus Ie
ſus: es

fussic: es à Christus Iesusnac fel-
támadásától fogua è mai óráig
vóltanac, kic minnyáian olyan
nagy késértetekbe, es à halálnac
rettegésébe vóltanac, es velec-
vólt az ő édes iduözitőie, es az ő
hatalmaságával meg szabadít-
totta őket, es à halálnac közepi-
be meg tartotta őket, es az őrec-
őremre vitte: Miért nem műuel-
ne mostan vgyan azzont te ve-
led is?

Erről is gondolkodgyál, at-
tyámfia keresztyén, hogy minny-
áian az WR Istenec szent an-
gyali, es az egész mennyei sereg
nagy őrembe vadnac, miért ho-
gy láttyác, hogy az Isten immár
meg szabadít, à Haláltól, à bűn-
től, es

től, es minden nyaualyáttól: es 96
hogy immár è világi veszedel-
mes vóltát elhagyuán, à te men-
nyei s̄ent atyádnac dűchòségébe
es öròkségébe mégy.

De netalántan es̄t mondot.
Mind ió vólna ez: De én beteg-
ségembe igen nagy faydalmat
s̄enuedec: ez igen nehez enne-
kem. Ne gondoly aualy, keres̄t-
tyén ember, Hanem es̄t forgaf-
fad elmédbe, hogy mind az, à
mit it s̄enueds̄, nem hasanlo à iõ
uendõ dűchòséghòz, mint s̄ent
Pál mondgya, Rom. 8.

Mi s̄egény emberec es̄t mű-
uelyűc, hogy nem tekinttyűc à
iõuendõ mennyei dűchòséget:
hanem chac è világi nyomorúsá-

Q 2 got.

got: Maga è világi nyomoruság
igen roud: es à kduetközè dù-
chóság mind öreckè valo.

Erről is elmélködgyél, keresz-
tyén ember, hogy oly igen bõ es
nagy az Istenec, à mi s̄ent at-
tyánknaç, Igaz mondásça, irgal-
maçsága, kegyelmeseçe, Iouólta
bõlcheseçe, gondvisselése, se-
géseçe, vigasztalásça es erőseçe,
hogy a s̄t semmi emberi elme
meg nem fokhattya: mind ezze-
ket kedig neçkũnc adta, à mi W-
rũc Christus Iesussal, kit aiándé-
kũl adot minçkũnc, mint s̄ent
Pál mondgya, Rom. 8: Ha à fiut,
vgy mond, minçkũnc adta, hogy
nem adot vólna aual mindene-
ket minçkũnc?

E fele

E fele örüendetes es bátorsá-
gos gondolatoc legyenec à te ísü
uedbe, kereszteyn ember, mikor
betekségedbe à pokolbeli ördeg
külemb külemb késértetöckel
gyöter tégedet. De è gondolatoc
nem embertöl vadnac, hanem az
Istentöl. Ezokaért életünk nec
minden ideien kèrnünc kel az-
zokat ö töle, es környörgenünc
kel éröttec.

Ha ezokaért à te gyarlo vól-
todnac ismeretibe viaskodol, de
míd ez által az Isté segítségé nec
kéüansága nálad leszen, es kõny-
örgeß az Isten nec à Christus Ie-
susnac általa, hogy ö adgyon e-
röt à te gyarloságot helyébe: ny-
iluan iól vagyon dolgoz. Mert è

Q 3 két do-

két dolog nem mellette egymás-
tól-hinni à Christus Iesusba: es è
hitnec kéuánsága, mikor az em-
ber sáue szerént kéuánnya à Ch-
ristus Iesusba valo hitet. Akar
mely erőttlen is légy: de mind
ez által ez à te vigasztalásod, ho-
gy az Istenec parancholattya
ez, hogy ötet segetségül hiy: Es
hogy segetséget igit.

Miképpen ezokaért, hogy al-
kolmasb könyörgés ninchen,
mint az igaz es erős hit ért valo
könyörgés: azonképen egy kö-
nyörgés sem hálgattatic meg o-
ly hamar. Mert ez è könyörgés
kedues az WR Istennel, noha é-
röttlen hitből származic: es nyil-
van meg nem veti: mint à mi W-
runc

98
runc Christus Iesus ōmaga val-
lya, à ſent Ifaias prophetanac i-
rásából, Matth. 1.1: A meg ſeg-
get nádsált el nem ronttya: es à
füstelgő mechet meg nem ólt-
tya.

Ezokaért erőffen hidgy es
bizzál à Christus Iesusba: Es e-
rőffen es ſüuedſerént kéuányad
eſt è hitet: panafolkodgyál ō e-
lőtte à te hitetlenségődről. Eſt
tekéld temagadba, hogy ō általa
igaz vagy az attya Iſtennec előt-
te, es hogy immár Iſten fiáua lőd
te. Mert az Iſten az ō fiára, à Ch-
riſtus Ieſuſra, rackta minden te
bűneidet, gyarloságidat, es e-
rőtlen vóltodat.

Ōmaga à Christus Ieſus eſt

Q4 mond-

mondgya, Matth. 5: Bodogoc à
kic lélec szerént segényec: Mert
duéc à menyeknec orsága. Bo-
dogoc à kic kefferegnec: mert ez
zec meg vigasztaltatnac. Bodo-
goc à kic ehezic es somiuhoz-
zac az Igasságot: mert ez zec meg
elegitetnec. ha ezokaért, te keresi
tyén ember, keffereges, es kená-
nod az Igasságot: Ne fély: Mert
nyilván valo dolog, hogy az I-
sten elöt meg igazultal, à Christus
Iesus által.

Igy szól à sent Lélec sent Da-
uid által P sal. 33. Az WR nac sô-
mei azzokra néznec, à kic ôtét fé-
lic, es à kic az ô irgalmasságát
reménlic: hogy azzoknac Lelkét
meg szabadítsa à haláltól.

Ismet

94
Ismet psal. 34: közel vagyok
az WR azzokhoz, a kik töredel-
mes szívűek: Es meg segít azzo-
kat, a kik alázatos lélecekkel vad-
nac.

Ismet psal. 103: Irgalmas, vgy
mond, az WR, kegyelmes, tüdő
es igen jól tudó: Nem mindenha-
laborodik, sem harakszik mind
őreckè.

Ismet Isaię, 49: Elfeledköshé-
tikè, vgy mond, az asszonyát az
ő magzattyáról, hogy ne könyö-
rülne az ő méhénec fián? De ha
az s'inte elfeledköznieiek is: azért
én el nem feledközöm terólad. I-
mè az én kezeimbe irtalac té-
gedet.

E s'ent irásbeli modásokat

Q5 rössen

rössen tarchad sűuedbe, es emle-
közzel felölec: Es mikor sűinte
esť tudod, hogy kętsęgbe esťel, a-
zert vgyan bizzál az Istenbe, es
abba kętsęget ne legyen, hogy
az Isten kegyelmes hozzád. Me-
rt nem esťel még kętsęgbe, mi-
kor à te sűuedbe esť akarod es
keuánod, hogy kętsęgbe ne esťel:
es mikor bánkodol azzon, hogy
valaminęmő kętsęgbe esťel vólt.
Még iól vagon à dolog: Mert è
kętsęg chac kęsęrtet vólt à te hi-
tednec es Istenbe valo remęnsę-
göd nec

De arrol emlekőzzel, es sűaba-
dō valyad, hogy esť è kęsęrtettet
à te bűnes vóltoddal meg érdę-
löttet: Sűued sęeręnt fohaszkod-
gyál, es

100
gyál, es eſt mondgyad az Iſten-
nec: En édes atyám, minden ke-
gyelmefſegnec, irgalmafſagnac
es vigafſtaláſnác attya, én egyet-
tlen egy reménségem es bizo-
dalmom, fies es légy ſegétségtől
ennekem: Nám te vagy az én é-
des es ſzerelmes atyám.

A L E L E K
N E C A I A N L A S A
ról, kinec kellyen à ke-
reſtyén embernec
az ő Lelkét a-
iánlani.

A kereſtyén ember, az ő vtól-
ſo oráiába, erről gondolkod
gyéc, hogy à Christus Ieſus az, ki

*Minden hót meg
vagyson*

meg gyöste minekűnc à halált,
es ki által à halálnac közepin
meg tartattunc: Ezokaért à ke-
reštyén ember aiánlya az ő Lel-
két à Christus Iesusnac kezébe,
mint à šent Ištuán Martir is mű-
uele: Mert mikor à Sidóc meg
köueštec vólna, monda: En W-
ram Iesus: Ved hozzád az én Lel-
kemet.

E mi Wrunc, à Christus Ie-
sus, ešt mondotta Matth. 11: Iő-
ietec én hozzád minnyáian tű,
kic munkálkottoc es meg terhöl-
töttetec, es én meg vyittlac tūte-
ket: Ezokaért ő hozzá kel men-
nűnc, es ő neki šauűnc šerént kő-
nyörgenűnc, hogy minden nya-
ualyunkból meg šabadichon, es
à halál-

107
à halálnac közepin meg tarchon
Es hogy à mi vtólso oránkba lel
künket meg őrizze, es kegyel-
messen hozzáia vegye, az őreckè
valo nyugodalomba, es az őrec
életbe.

Ezzenképen őmaga à Chri-
stus Iesus, Lucæ. 23: aiánla az ő ál-
dot s̄ent Lelkét, az atya Istenec
kezébe, es̄t monduán: En atyám,
à te kezeidbe aiánlom az én lel-
kemet:

Igy aiánla à s̄ent Daud is,
psal. 30: az ő lelkét az Istenec
kezébe, es̄t monduán: Wram, à
te kezeidbe aiálom az én Lelke-
met: Mert ot iól les̄en dolga, ő-
rembe les̄en nem bánodba, ny-
ugšic, nem kenzartic.

Igy va-

Igy vagon irua Ecclef. 12: E
porr (az az, az emberi test) ismet
földé leszen, à mint vólt. A Lélec
kedig meg tēr az Istenhöz, à ki
ötet adta.

Igy söl à Christus Iesus is à
toluaynac Lucę. 23: Ma velem les
paradichomba. E paradichom
nem egyeb, hanem à Christus
Iesusba valo igaz nyugodalom:
Mely igen gyönyörúséges, édes
es szeretóttel rakua valo nyugo-
dalom?

E nyugodalomba bódogon
nyukks. a sęgeny Lazár: mert
oda vitóttet az angyaloktól
az ő lelke, ot vagon ezokaért à
mi édes Istenünknek es à Chri-
stus Iesusnac kezébe, es vigad az
angya-

102
angyalokkal, es à szenteknek lel-
kiuel öreckè es kimondhatatlan
vigasságba.

Igy keuánya szent Pál Apas-
tal is, philip. 1: hogy è világból
kimúluán, à Christus Iesussal e-
gyüt legyen.

Ezokaért à keresztvény ember,
az ő vtólso oráiába, nagy örem-
mel es vigasságal aiánlya az. ő
Lelkét az ő Wra Istennének, eszt
monduán:

O örec mindenható, kegyel-
mes es irgalmas Isten, én mény-
ei szent attyám: à te szent kezeid-
be aiánlom az én Lelkemet, me-
ly nem én, hanem inkább te Lel-
ked: Mert à te szent képedre te-
szentöttem azt, es nekem aiánlò-
tad volt:

tad vóit: Es ezért, az én Lelkem-
ért, à te ſent fiad, à mi W iunc
Christus Iesus ontotta ki az ő
drágalátos ſent vérét. A te ſent
kezeidbe aiánlom az én Lelke-
met, azzokból engemet ſenki ki
nem ſakalſthat. Szerető attyám:
én tiyed vagyoc: A te ſent fiad-
dal, à Christus Ieſuſſal, idüec hoz-
zád: ő érőtte, à te ſerelmes ſent
fiadért, ſeres engemet is, es iduő-
zits mind őrecken őreckè: A-
men

INTES, MELYELA
HIW KERESZ-
tyénec Intetnec Iſ-
tennes dolgokra.

Szerető

103.
Szerető atyámfiai keresztyénc,
kic à Christus Iesus Neuet viseli
tec, kérlec tüteket az WR Isten-
nec nagy kegyelmessége es irgal-
mása által, hogy meg iobbi-
chátoc életeteket: Nagy szorgal-
matosságal es figyelmetességel
meg halgassátoc az WR Isten-
nec Igéiét: Sínentlen könyöregie-
tec, à mi Wrunc Christus Iesus
által, az atya WR Istenec, ho-
gy ő hozzáia vonnyan minket,
es világossítsa à mi sűueinket, à
mi Wrunc Christus iesusnac i-
gaz ismeretiuel, hogy meg vtál-
mán à gonoszt, iózanságba, Iga-
ságba es Isteni felelembe è világ-
daba élyünc, váruán à bodog re-
ménséget, es à nagy Istenec di-
R chöse-

[Faint handwritten text, likely a signature or date, mostly illegible due to fading.]

chőséges meg ielenését, es à mi
Wrunc Christus Iesufét, ki õ-
nen magát adta mi éröttünc, ho-
gy minket meg szabaditana min-
den hamiságtól, hogy õnen ma-
gánac tisztitana túlaydon népet,
mely à ió chelekõdeteknec bor-
galmatos kõuetõie vólna.

Szeretõ attyamfiai keresztyénec:
Nám immár az Isténec világof-
sága, az õ sentséges irásza nalúc
vagyon, mely minékünc keresz-
tyéneknec vigasztalásra adattat-
tot: Abból az õ sents irásából
hallyátoc, hogy az Isten késs el-
uenni rólunc az õ ostorát es cha-
pását, chac hogy penitenciát tar-
chunc. Nagy liyetségel ezokaért
fussunc à mi édes Istenünc eley-
be, es

104
be, es ſinettlen könyöregiünc ö-
neki, hogy minden bűneinket
meg bocháſſa, az ő ſerelmes
ſzent fiaért, à Christus Iefusért,
es vgyan ezzért ſegétségül legyē
minékünc.

Dauid király nagy veſedelé-
be vala az ő bűneinec nagy vól-
taért: Mert az Iſten dőghalalt kül-
de orſágára, mint írva vagyō, 2.
Reg. 24: es keueſs. ideig Dantól
fogua Berſabeaig hetuen ezer
ember hala meg. De mindgyá-
ráſt az Iſten eleybe ſiyete, es meg
valuán bűneit előtte, kegyelmel-
séget es bűneinec bochánattyát
kére: es óltárt építe, melyen égi
áldozatockal áldozzéc. Es meg
chendesűle az Iſtenec haragia,
R 2 es meg

es meg bűnnéc à chapás az Izra-
el fiai közet: Ezenképen tú is,
attyámfiai, keresztýé nec, meg if-
meryiétec es meg vallyátoc bü-
neiteket az Isté elöt: Könyöreg-
ietec kegyelem es fegedelem-
ért az Istenec elötte: áldozátoc
sübeli igaz töredelmesség nec ál-
dozatit elötte, à mi Wrunc Chri-
stus Iesusnac általa, es nyiluan
nem hágy az Isten, hanem ke-
gyelmes lessen hozzátoc, es min-
den veszedelemtöl meg ment.

Az Isten fenyegete à nagy
várost Niniuet Ionas propheta
által, hogy negyuen nap múlva
elakarna sülelétetni. A Ninive-
beliec hiiénec à Ionas propheta
predicacióiánac, es igen alázuán
mago-

magokat, meg iobbittác életeket
 Es az Isten könyörüle raytoc, es
 meg kimile őket. Ezzéképen tiis
 cheleködgyétec, attyámfiak keresé
 tyénec. Nem reuidetettöt meg az
 WR Istenec karyia: Nyiluan
 segéthet, es akar segéteni, chac
 hogy miraytunc ne műlyéc el,
 az az, chac hogy mi igaz hitből
 támadot könyörgéssel könyöre-
 giünc öneki Nám aßt kiáltattya
 à srent Pál által, Rom. 10. hogy ő
 à kazdag Isten, mint azzokhoz,
 kic ötet segítségül hiyiác.

A mi egyettlen egy Wrunc
 es Iduöziténc, à Christus Iesus,
 azörec mindenható Istenec e-
 gyettlen egy örektől fogua valo
 srent fia, erörsitsen minket à mi

R 3 lelke-

Handwritten marginal notes in cursive script:
 Haldog meg WRUNC Egyen...
 Nam Isten Esbötgyang keresend...
 Esbötgyang keresend...

lelkeinkbe è drágalátos vigasztá-
 láfokal, mind telti s' mind lelki
 késértetünkbe, tudni illic à halál-
 nac, à bűnnec, à pokolnac es az
 őrec kárhozatnac késértetekbe,
 hogy állhatatosoc legyűnc es
 meg maradgyunc az igaz keresz-
 tyéni hitbe: à buzbo atyafiui
 szeretődbe: à keresztnecc bé-
 kecséggel való s' enuedésé-
 be es az őrec életnecc
 reménségébe, mind
 őreckè: Amen.

COLOSVARBA NY-
 omtatot, Heltai Gaspar
 Műhelyébe. 1553.

Dies est laticie ¹⁵⁵³ in octava
 nam pro u. l. Jo. d. r. u. p. h.
 u. i. g. i. n. a. n. y. f. u. r. a. d. m. i. r. a. b. i. l. i. s.
 t. o. f. i. s. a. l. i. e. t. a. k. l. i. s. i. n. s. u. m. m. i. f. a. t. o.
 O. d. o. m. i. s. s. i. s. i. s. q. u. e. d. n. a. d. a. s. u. n. d. u. m. n. t.
 N. o. n. s. i. m. p. e. r. g. a. u. d. i. t. s. i. d. e. n. t. i. y. u. m.
 f. l. o. r. i. s.

lelkeinkbe è drágalátos vigasztá-
 láfokal, mind telti s' mind lelki
 késértetünkbe, tudni illic à halál-
 nac, à bűnnec, à pokolnac es az
 őrec kárhozatnac késértetekbe,
 hogy állhatatósoc legyűnc es
 meg maradgyunc az igaz keresz-
 tyéni hitbe: à buzbo atyafiui
 szeretődbe: à keresztnecc bé-
 kecségel való s' enuedésé-
 be es az őrec életnecc
 reménségébe, mind
 őreckè: Amen.

COLOSVARBA NY-
 omtatot, Heltai Gaspar
 Műhelyébe. 1553.

Dies est laticie ¹⁵⁵³ in orbe
 nam pro illa Jo. & r. u. p.
 u. u. g. n. a. n. y. s. u. r. a. d. n. i. s. t. i. b.
 t. o. f. u. s. d. e. l. i. c. i. e. l. i. b. e. n. s. u. m. m. i. f. a. t. o.
 O homo s' s' s' i. b. i. s. q. u. e. d. n. a. d. s. u. n. d. e. u. m. n. o.
 Non s' m. p. r. a. g. a. n. d. u. s. s' i. d. e. n. i. t. e. p. u. n. i.
 s' l. o. n. d. i. n. e.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

